

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49.
Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din.

Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnin
inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92.

NAŠ KRALJ MRTEV

Svet je z velikanskim zanimanjem zasledoval potovanje našega vladarja v zavezniško Francijo, ki ga je hotela sprejeti z vsemi častmi. Nikomur se ni sanjalo, da čaka našega kralja na tej triumfalni poti zločinčeva roka. Pa vendar se je zgodilo ono strašno, o čemer kar ne moremo verjeti, da je resnično:

Naš rušilec »Dubrovnik« je z visokim kraljevskim gostom priplul v marseillsko пристanišče ob 4 popoldne. Na krov »Dubrovnika« je takoj prišel francoski zunanji minister Barthou, ki je v imenu predsednika francoske republike Lebruna pozdravil Nj. Vel. kralja. Nato se je podal Nj. Vel. kralj na francosko admiralsko ladjo, na kateri se je nahajal francoski mornariški minister Pietri. Medtem sta prispela na francosko generalsko ladjo tudi jugoslovanski zunanji minister Jevtič in minister dvora Antič.

Po medsebojnih pozdravih so se visoki gostje odpeljali na kopno, kjer so jih čakali na okrašenem pomolu ostali zastopniki oblasti. Nj. Vel. kralj se je sijajno razpoloženo z vsemi pozdravi. Ogromne množice francoskega naroda, ki so bile zbrane v luki, so navdušeno pozdravljale velikega zaveznika in prijatelja Francije.

Takoj nato so visoki gostje sedli v avtomobile in se odpeljali proti prefekturi, kjer bi moral biti servirán lunch kraljevskemu gostu. Med viharimi ovacijami, katerim je Nj. Vel. kralj smeje in radostno odzdraviljal, so avtomobili držali proti središču mesta. V avtomobilu

ob Nj. Vel. kralju je sedel francoski zunanji minister Barthou, spredaj pred Nj. Vel. kraljem pa general Georges kot zastopnik francoskega generalissima generala Weyganda. Ko so avtomobili prispeli na trg pred marseillsko borzo in zavili na voglu v ulico kralja Alberta, je iz množice skočil atentator, se zagnal na pločnik kraljevskega avtomobila in z bliskovito naglico oddal na Nj. Vel. 6 do 8 streliv. Za njim je sicer takoj skočil policijski komisar na konju in ga udaril s sabljo, da je padel po tleh, vendar so strašne smrtonosne krogle opravile svoje žalostno delo. Nj. Vel. kralja so zadele tri krogle, in sicer ena v trebušno votlino, druga pa v bližino srca. Ostale krogle so zadele francoskega zunanjega ministra Barthouja v levo ramo in tudi generala Georgesja.

Atentator je še na tleh ležeč streljal in pri tem ranil dva stražnika in neko žensko. Nato je hotel streljati na samega sebe, vendar pa je policija to preprečila.

Medtem so avtomobili naglo odbrzeli v prefekturo, množice pred borzo pa se je polastila silna zmeda, ki je trajala dve do tri minute. Razjarjena masa je hotela linčati zločinskega atentatorja in ga je policija komaj ubranila pred srdom ljudske sodbe.

Ko je avtomobil z Nj. Vel. kraljem prispel v prefekturo, so zdravniki takoj nudili prvo pomoč težko ranjenemu vladarju, vendar je Nj. Vel. kralj ob 17.15 izdihnil. — Vest o kraljevi smrti se je po radiju bliskoma razširila po celem svetu.

Kralj - mučenik

S strašnim udarcem je usoda posegla v razvoj našega javnega in državnega življenja. Strašotna vest o smrti vladarja Jugoslavije je nočjo prerezala srea vseh državljanov.

Kralj Aleksander I. se je smrtno zadet sgrudil v svečanem trenutku, ko je kot poslanec bratstva in miru stopil na sveta tla najvestejše svoje zaveznice velike Francije. Zgodila se je ta velika tragedija, ko smo Francozi in Jugoslavlani hoteli pred vsem svetom manifestirati zvestobo veliki ideji miru in vztrajnega napora za konsolidacijo nemirne Evrope.

Triumf se je izpremenil v žalni pogreb. Mesto, da bi roke v roki ustvarila nova dejanja, nove sadove spravljivosti, mirovne izvirnosti, vzajemnega razumevanja in medsebojne nesebične podpore, sta morala kralj Aleksander I. in predstavnik naše nade Francije dobesedno rano ob rami, telo ob telesu nagrniti v smrt.

Mi s gnusom zavračamo in obsojamo vsako nasilje nad življenjem, ki je samo stvarnikovo, za tak grozovit, zahrbtni, zločinčni umor pa sploh ni mogoče dobiti besedi, ki bi ga primerno krepko obsodile.

Slovenci ob truplu kralja Jugoslavije, ki je tolikokrat prehodil naše gore in doline, tako srčno rad prebival med nami in živel s nami, v žalosti tonemo in enostavno ne razumemo, kako se je moglo to zgoditi. Ko je nočjo hitela ta strašna novica od slovenskih mest v irge in vasi, so ljudje onemeli, groza je obhajala množice, ki so se zbirale, dogodek je učinkoval kot bomba, ki je intrgala iz našega telesa najdragocenejše življenje. Naš kralj je mrtev.

Pa naj je udarec še tako globoko zasekal v našo družbo, ne bi bilo v stilu in duhu velikega pokojnika, če bi nas ta veliki trenutek našel majhne in zbežane. Njegovo življenje je bilo velika žrtve. Ni ga zlomil vihar albanških gor, ne napor svetovne vojne. Niso ga uklonile težave, s katerimi je gradil naš državni dom in smrt ga ni mogla dobiti drugje kot v trumu dela.

Simbolično nam je še v smrti svoji, raski vladar pokazal svojo voljo. Dobesedno je izpolnil zadnjo željo in naročilo našega Evangelista: »Vi vsi, ki ste seme izkrvavlega naroda, mislite samo to kako boste dinjeni posvetili vse svoje sile, vse svoje sposobnosti, vso svojo ljubezen, vse svoje sree jugoslovanski državi za njen procvit, kulturo in blagostanje.« On se je posvetil njej vsa tako, da je v delu ranoj velik postal. On je umrl na poti ranje, sredi velike diplomatske akcije za njen procvit in blagostanje.

Gotovo je, da bo smrt tako velikega vladarja in državnika pustila svoje veliko sled na seboj, da bo ostala neizpolnjena praznina. Naj se je njegovo mogočno delo markantno razlikovalo v vse državno in mednarodno življenje, ne le med nami v domači hiši. Ta sila bo nezadostljiva, škoda gotovo neopopravljiva.

Toda gotovo pričema v duhu in po volji velikega pokojnika, če pravimo: Hreva oklevanja, krepka, odločno vsi naprej v delu za blago in procvit Jugoslavije in njenega ljudstva.

Vsi tiati nizki, zahrbtni, škodoželjni instinkti, ki bi se morali kjerkoli pojavili ob grobu našega vladarja, naj vedo, da jim bo enina in soglasna volja vseh jugoslovanskih državljanov v kultu uničila vse njihove naklepe.

V žalostnih dneh bodo naša srea stopila še bliže drug k drugemu, bila topleje in pregrela vso našo državno skupnost v še popolnejši, toplejši, iskrenjši medsebojni vzajemnosti.

Kralj, ki nas je družil v življenju s svojo močno voljo, nas druži mrtev v sočutju skupne nesreče k večji ljubezni.

Ko bomo te dni pomolili za njegovo dušo, bomo s to prošnjo združili tudi še skrb, da bi se uresničila velika želja pokojnikov: Mir in v miru napredek Jugoslavije.

Odgovornost naroda je v teh dneh velika. Svet mora te dožeti trdnost, discipliniranost naše in volje, da prenašamo tudi najhujše udarce z vednim in samorazvestnim pogledom v bodočnost.

Slovenci vsi presunjeni sočustvujemo s premilo kraljico, materjo mladega kralja Petra, njeno rodbino in vso visoko kraljevsko hišo. V tej najhujši bolečini pa prosimo Vsemogočnega, ki — za nas nerazumljivo — vodi naša pota, naj tudi to grozovito nesrečo in neizmerno žrtve preobrne k pravi sreči Jugoslavije, za katero je veliki pokojnik živel, delal in umrl.

Proglas vlade

Naš veliki kralj Aleksander I. je padel 9. oktobra ob 4 popoldne v Marseille kot žrtve podlega atentata.

S svojo krvjo je kralj mučeniško zapečatil delo in mir, radi katerega se je napotil v zavezniki Francijo.

Na prestol kraljovine Jugoslavije je po členu 36. ustave stopil njegov prastarjeni sin Nj. Vel. kralj Peter II.

Kraljevska vlada, vojska in mornarica so položili prisego zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.

Vlada kraljevine Jugoslavije, ki vrši začasno na osnovi člena 45. ustave kraljevske oblasti, je sklicala narodno predstavništvo k skupnemu zasedanju na dan 11. oktobra, da položi prisego v smislu člena 59. in člena 42. ustave.

S svojimi najinimi besedami, ki jih je blagopokojni kralj umirajoč jedva izgovoril, je v svojem neizmernem roditeljskem zapustil našemu narodu te slovo:

»Čuvajte Jugoslavijo!

Kraljevska vlada poziva ves jugoslovanski narod, da to sveto zapoved zveste in spoštljivo izpolni.

V Beogradu, dne 9. oktobra 1934.

Podpisi vseh ministr.

Atentator

Človek, ki je izvršil zločin, se pade Peter Kelenen in je rojen 1899. Imel je pri sebi jugoslovanski potni list, ki mu ga je izdala zagrebška policija 30. maja 1934. V Francijo je prišel 28. septembra 1934.

Ti podatki ne so še netočni in se še preiskujejo.

Regentski svet

Beograd, 9. okt. m. Regentski svet (vrijo: knez Pavle, bivši prosvetni minister dr. Radenko Stanković in ban savske banovine dr. Perović. Njihovi namestniki pa so: general Tomić, komandant mesta Beograda in senatorja Jovan Banjanin in Petar Zec.

Kraljica Marija

Nj. Vel. kraljica Marija se ob 18.25 v Beogradu, na poti v Pariz obvestili o strašnem dogodka.

Proglas banske uprave

Banska uprava sporoča: Državni odbor za pokop je odredil, da se bo objava smrti Nj. Vel. Kralja Aleksandra izvršila v prestolnici in v vseh krajih z zvonjenjem vseh zvonov po vseh cerkvah dne 10. t. m. in nato pa ponovno od dneva, ko bo telo blagopokojnega kralja prispelo v domovino, do dneva pokopa. Zvonilo se bo vsaki uro pet minut od 6 zjutraj do 18 popoldne. Vse žele ne bodo imele pouka danes, dne 10. t. m. Na vseh javnih zgradbah se izobešijo črne zastave do nadaljne odredbe. Vsi državni uradniki položijo danes, 10. t. m. prisego zvestobe novemu kralju Petru II. po predpisu zakona o uradnikih.

Proglas francoske vlade

Vsa vlada francoske republike se je takoj ko je prišla uradno poročilo o strašni vesti, sestala ob 6 popoldne k izredni seji na kateri so bile podvzete vse potrebne mere. Po seji je vlada izdala proglas na ves francoski narod, v katerem izreka topla sožalja jugoslovanskemu narodu. V istem proglasu odreja vlada enotno-čeno žalovanje za jugoslovanskim vladarjem.

Barthou - mrtev

Francoski zunanji minister Louis Barthou, ki je bil s kraljem vred ranjen, je ob 17.45 podlegel ranam.

Najprej se je smatralo, da njegova rana ni tako nevarna, vendar pa so pri natančnejšem pregledu morali ugotoviti, da bo treba amputirati roko. Prepeljali so ga v hotel »Dieu«, kjer se ga takoj položili na operacijsko mizo. Medtem pa je Barthou bruhal kri in bila je potrebna transfuzija krvi. Ko se Barthou soto kloroformiral, mu je odgovarjale sree in Barthou je izdihnil.

V. Čadež:

Ratovnik

Leta 1899 je bilo, ko smo šli na Svete Višarje moja mati, moj starejši brat in pisec teh vrstih. Z bratom sva bila oba takrat gimnazijška dijaka in sva tisto leto prvičkrat obiskala Slovenem tako priljubljeno božjo pot. V nekaj letih nato sva se prelevila: brat v profesorja, jaz v duhovnika. Ljubezen do višarske Marije je prav to družbo v poznejših letih še nekajkrat pripeljala na isto božjo pot. Mati si je letos (1934) zaželela, da bi kljub svoji blizu 75 letom v isti družbi kot pred 35 leti pohitela k višarski Kraljici. Da je treba premagati to in ono oviro, na to seveda Ljubezen ne misli veliko in tako je bil načrt kmalu na-rejen: koncem avgusta poskusimo, če nam uspe.

Tako sva z bratom odšla z vlakom v četrtek, 30. avgusta tega leta zjutraj iz Me-kinj v Ljubljano, kjer nama se je pridružil še brat. Ampak vreme! Po vseh znakih so-diti ni bilo pričakovati drugega kot pre-cejšnje porcijo dežja: barometer je stal nizko kot redkokdaj; vremenska napoved je izzvenela v samem dežju; nebo se je kisto držalo kot da komaj čaka, kdaj bo zopet močilo namočeno zemljo. V tej negotovosti smo vzeli vozne listke samo do Jesenic, da bi v slučaju hudega dežja krenili kar proti Bledu ali proti Bohinju. Če bi me takrat kdo vprašal: kam greš? bi mu najbolje od-govoril: na »Ratovnik«. To besedo je namreč rabil neki možakar iz Poljanske doline, ki si je sam kuhal brez pomoči »Slovenske kuharice« in pri kuhanju mešal vse mogoče stvari. Na vprašanje, kaj kuha, se je kratko odrezal: »ratovnik«, s čemer je hotel reči: kuham pač, kar bo »ratalo«. Za nekaj po-doben ratovnik smo se pripravljali tudi mi.

Pa le ni deževalo vso pot do Jesenic, tako da smo bili vsi trije edini v tem, da gremo za svojim prvim ciljem. Na Jeseni-cih smo izstopili. Htel sem samo do obmej-nega komisarja, ki ureduje na postaji, da dobim za nas propustnice. Take propustnice se dobe proti malenkostni odškodnini (2 Din) za kraje, ki niso daleč od meje, kakor so ravno sv. Višarje: veljalo pa le za kakih tri dni. Brat si je medtem, ko sem iskal pro-pustnice, nabavil nekaj italijanskih lir. Toda po voznem redu je določenih za čaka-nje samo 8 minut, vrh tega pa je naš vlak iz Ljubljane še imel par minut zamude. Htel sem, kar sem mogel, da sem dobil pro-pustnice, nakar smo šli iskat vlak proti Kranjski gori. Ko vprašamo po njem, do-bili smo nič kaj razvečljiv odgovor: vlak je pravkar odpeljal, čez dve uri gre zopet drug vlak v isti smeri do prve omejene po-staje na italijanski strani. Kaj potem? To smo vedeli, da je cel dan edina direktna zveza z italijanskim vlakom na vlak, ki nam jo je pred nosom odpihal; a koliko časa je treba čakati tamkaj na prihodnjem vlak, nam nihče ni vedel točno pojasniti. »Veš kaj, pravi brat, kar v Bohinju jo mahujemo! Za zvezo ne vemo, vreme kaže slabo, dež bo.« Takoj sem se oprijel tega predloga, videč, da prav v bližini stoji vlak, ki naj bi nas rešil iz mučnega položaja. A glej! Komaj se obrnemo v smer proti vlak, že vidimo, kako se tudi ta vlak premika. Kdor bi bil količjak nagnjen h kletvini, bi bil v takem slučaju vsaj enega krepkega hudiča izpustil skozi zobno ograjo; mi kot pošteni romarji smo se mirno udali s tolažbo, da dan še ni končan in da do večera lahko še daleč pridemo. Vendar razpoloženje je bilo tako, da bi bil najraje naglas zapel tisto znano: O du mein lieber Augustin.

Dve uri čakanja torej, če krenemo proti sv. Višarjam. Z bratom sva jih hotela iz-rabiti tako, da si ta čas malo ogledava Je-senice; matere za to misel pač nisva mogla pridobiti. Obiskala sva jeseniškega g. svet-nika, s katerim sem v semenišču skupaj za-jemal bogoslovno modrost. Zanimata naju je zlasti povečana jeseniška župna cerkev; in nama je povedal g. svetnik suhe številke: en milijon dvestotisoč Din je stalo to delo, tristoletno je še dolga. Pa sem se spomnil, da smo imeli takrat pri naši cerkvi skoraj točno eno tisočinko tega dolga in sem si

Prijeten vonj po zelenečih smrekah

Perilo, ki tako prijetno po svežem diši, nam prija in ga radi nosimo. Tako lepo čisto bo perilo vselej, če ga boste prali po Schicht-ovi metodi: zvečer ga namočite z Žensko hvalo — zjutraj ga operite s Schicht-ovim terpentinovim milom!

zjutraj

To je vse delo, če perete po
SCHICHTOVI
METODI
DOMAČA IZDELKA
ST. J. 1-34

misli! Zahvali Boga, da ti je odvzeta taka skrb! Če imaš živce kakor iz železa, še zdr-žiš, sicer — — — Rekli smo še to in ono, potem pa hajdi z bratom gledat, kaj se je naredilo z omenjeno vsoto. Kar sva videla, je daleč presegalo najino pričakovanje. Zc-pročelje cerkve s kipom Kristusa Kralja, kako je to okusno! Kako lepo se k temu podajajo vrata, obita z bakreno pločvino, iz katere so izločene glave apostolov in sim-boli evangelistov! To podobe kakor tudi kip so delo našega umetnika Fr. Kralja. Še klju-ke pri vratih so zanimljive, delane so namreč v obliki grških črk alfa in omega. Zunanji zid okoli cerkve je do 6 m višine zidan iz rdečkastega jeseniškega, grobo obdelanega marmorja: višje gori pa je zid tudi tako delan, da beljenje sploh ne bo potrebno. In potem notranjost! Veliki kameniti stebri iz podpeškega marmorja mogočno vplivajo na obiskovalca. Posebno so nama dopadle gladko brušene, marmornate obloge, ki so vzdane ob obeh straneh ladje v višini ka-kih dveh metrov. Na ta način je zavarovan zid ob straneh za stoletja. Da, priznati se mora Plečnikovi šoli (te načrte sta namreč delala dva Plečnikova učenca Fatur in Kos), da je v resnici iznajdljiva v uporabi ka-menja. V velik okras cerkvi sta tudi dva nova stranska oltarja iz nabrežinskega mar-morja. Pozornost obrača nase tudi tlak, ki je delan iz trdo prekane gline, žgane pri 1600 stopinjah, vled česar je tak tlak skoro nepornikljiv. Tudi klopi iz hrastovega lesa so v prijetnem skladu s slogom cerkve. Pri ogledovanju cerkve nama je seveda hitro postala umiljiva gornja vsota in se nama je

zdelo še nizka, v primeri z velikanskim de-lom, ki je bilo izvršeno in ki bo še poznim rodovom oznanjalo ljubezen Jeseničanov do hrama božjega, saj je to vseskozi solidno delo preračunjeno, da naj bi klubovalo

Tako sva se dva ratovniška popotnika z ogledom Jesenice masčevala — sladko ma-ščevanje! — nad brezobzirno točnostjo dveh gorenjskih vlakov in se vrnila zopet na po-stajo. Skupno smo se odločili: naj velja, kar hoče, odpeljemo se proti Trbižu; načrt bomo delali sproti, čim zremo, kako vozijo vlaki in vidimo, kaj bo vreme govorilo. Vozov-nice smo si preskrbeli kar do Trbiža. Med vožnjo od Kranjske gore naprej smo na mnogih krajih videli, kako so travniki tako rekoč kar plavalji v vodi vsled neprestanega deževja. »O Bog, — sem zdihnil s cerkveno molitvijo — prosim te, ustavi nalive dežja in pokaži nam svoje jasno obličje!« Kolika škoda že samo v teh krajih! Po enourni vož-nji smo prišli na prvo italijansko postajo: Fusine-Laghi. Imeli smo vsak svojo legiti-macijo s fotografijo ter propustnice, kar smo takoj ob prihodu izročili službujočemu organu; tudi nahrbtnik ni odšel reviziji, ka-tero pa je z lahkoto preстал. Iztrseti smo začeli iz torbe tudi znanje laškega jezika — daleč to sicer ni segalo — in tako precej zvedeli: »smo tri ure čakanja, a imamo potem v Trbižu takoj zvezo na Zabnice. O tristo medvedov! Kam naj se obrnemo ta čas? Prej kot bi si misli, je bilo vprašanje rešeno. Z nami vred sta namreč izstopili dve dami, — kakor smo pozneje zvedeli, Bel-grajčanki —, ki sta bili namenjeni k Belo-pškemu jezeru. (Dalje prih.)

KAJ JE NOVEGA

Kakšne kmečke zbornice zahtevamo?

Zveza absolventov kmetijskih šol je na svojem zborovanju v Smledniku dne 7. oktobra razpravljala tudi o potrebi kmetijskih zbornic in zavzela glede njih sledeče stališče:

Vsled mnogostvilnih in različnih predlogov za ustanovitev kmetijskih, oz. kmečkih zbornic, ki prihajajo v največ slučajih iz kmečkih krogov, čuti podpisana organizacija, kot točasno edino kmečko-stanovsko zastopstvo v Dravski banovini, dolžnost, da v imenu svojih skoraj 600 članov, praktično kmetijskih absolventov kmetijskih šol, in v imenu vsega kmečkega stanu Dravske banovine javno ugotovi, kakim in katerim pogojem bi morale nameravane kmečke zbornice ustrezati, da bi jih mogel kmečki stan smatrati kot svoje pravo stanovsko zastopstvo:

1. Kmečke zbornice naj bi bile ~~pravi~~ kmečko-stanovske, ne pa kmetijsko-stanovske ustanove. Njihov ustroj naj bi sledil ustroju Delavskih zbornic. Ustanovile naj bi se lo-

čeno za vsako banovino, z osrednjo zbornico v Belgradu.

2. Zbornice naj bi tvorili kmečki zastopniki iz posameznih občin, izvoljeni potom direktne, tajne in enake volilne pravice, ter naj bi bile v svojem poslovanju avtonomne.

3. Aktivno in pasivno volilno pravico za volitve v kmečke zbornice naj bi imeli vsi oni, in izključno samo oni, ki se morejo smatrati kot kmetje po zakonski uredbi o zaščiti kmetov. Kmetijske šole in kmetijski uradi naj bi imeli v njih svoje zastopnike s posvetovalno pravico.

Prosimo pristojna oblastva, da to naše stališče vzamejo za znanje in ga upoštevajo; — vse liste, da to resolucije na vidnem mestu objavijo — vse tovaršne kmete in vse kmečke organizacije v naši in drugih banovinah pa, da si to stališče osvojijo, ter ga vedno in povsod zastopajo in uveljavljajo.

Zveza abs. kmet. šol.

ZAHVALA

Dne 23. septembra letos mi je neznan hudoben požigalec zažgal gospodarsko poslopje in mi je zraven pogorela tudi hiša ter skoro vse, kar je bilo pod streho. Ko je poverjenik prišel k Vam in to sporočil, ste mi brez obotavljanja zame izplačali 1000 Din kot narotniku Domoljubac. To mi je bilo v veliko tolažbo v moji nesreči, v kateri sem obupaval. Bog povrni stotero Vam in vsem, ki so mi kakorkoli v pomoč.

Srednja vas, župnija Sela pri Kamniku,
3. oktobra 1934.

Miha Poljansek, hišar.

OSEBNE VESTI

d Dne 5. oktobra sta se izkrcala v francoskem Marseillu na prekooceanski parnik slovenska misijonarja: g. Franc Jerob in g. Alojzij Rupar; oba iz naše slovenske misijonske družbe. Potujeta na Kitajsko. Naj jima bo srečna pot in bogato blagoslovljeno njuno teško delo v vinogradu Gospodovem!

d Za novega zagrebškega župana je imenovan g. Erber Rudolf, ravnatelj mestne hranilnice v Zagrebu.

d Sedem križev je dobil te dni na hrbet g. Ivan Jakopič, uslužbenec Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani. Bog ga živi še mnogo let!

d Sedemdeset let je dopolnil znani ljubljanski zdravnik prof. dr. Edo Šljamer. Na mnoga leta!

d Dr. Jože Pekorn je odprl odvetniško pisarno v Škofji Loki. Mestni trg 7.

DOMAČE NOVICE

d Vrtec in Angolek sta najboljša lista za naše mladino. Starši, dajte otrokom dobrega čtiva, ki je najboljša podpora pri vzgoji!

d Zagrebški nadškof pomočnik dr. Stepišev je telil te dni po raznih hrvaških kro-

jih zakrament sv. birme. V Mači je blagoslovil novi prapor tamosnjih križarjev. Pri tej priliki je imel cerkveni knez nagovor, v katerem je med drugim izjavil, da se je Cerkev vedno poštenovalno brigala za mladino in njeno vzgojo. Tako bo tudi v bodoče. Svojih pravic, ki ji v tem oziru pripadajo, ne bo Cerkev nikdar dala iz rok.

d Kmečki magazin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani. Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet!

d Skupina bolgarskih združnikov, ki je prišla na kongres Zveze srbskih kmetijskih združenj, je obiskala tudi Ljubljano, kjer so jo slovenski združniki zelo prijazno sprejeli.

d Kongres Glavne zveze srbskih združenj je izključil iz zveze svoje častne člane: bivšega ministra dr. Ljotića, dr. Stojkovića, bivšega zemljoradniškega poslanca dr. Moskovljevića in znanega slovenskega združnega delavca Miloša Stiblerja z utemeljitvijo, da so delali proti edinstvu zveze.

d Zaradi poslanskih ali senatorskih dnevnic mož in očetov se ženam aktivnih in upokojenih uradnikov ne smejo znižati prejemki. Tako pojasnilo je izdalo finančno ministrstvo.

d Tuji odjedajo domačinom kruh. Društvo trgovskih potnikov je objavilo naslednje žalostno dejstvo, kako zaradi nezavednosti nekaterih domačinov podjetij odjedajo tuji domačinom kruh. Objava društva se glasi: »Blagovno trgovico v Skopju zastopa neki Miselbach, ki je madžarski državljan. Naši trgovci naj bi se zanimali kdaj si pridobi ta gospod naše državljanstvo ali pa naj bi vprašali trdiko, kako to, da ni naša za svojega zastopnika našega človeka, ko je vendar toliko naših ljudi brez posla.« Mi bi pa priporočali tudi borzi dela, da se za navedbo Društva trgovskih potnikov malo zanima, ker je že malo od sile, da bi tuji državljani neovirano izri-

vali naše ljudi. In vrhu vsega še iz države, ki ne more dovolj ostro poudariti svojega nasprotja do naše države.

d Večje količine našega tobaka najboljšje vrste hoče odkupiti francoska vlada. V prvi vrsti pride v poštev hercegovski tobak.

d »Le Zlatorog milo da befo perile« pravi ljudski glas. Naše vrle gospodinjice, ki dobro vedo, kako silno čistilno moč ima Zlatorog-ovo milo in kako izdatno je ob enem, ga ne hvalijo zaman. Z Zlatorog-ovim milom oprano perilo je lepo kot novo. Poskusite z njim prati tudi Vi in ne boste se kesali Zlatorog-ovo milo je domač izdelek. Priporočamo ga najtopleje!

Pri vsaki prirodni mineralni vodi je glavno, koliko ima raznih zdravilnih sestavin: čim več jih ima več volja! Radenski Zdravilni vrelci jih ima preko 20, poleg težkih kovin, ki so bile v njem ugotovljene lanske leto in katerih nima nobena druga mineralna voda v Jugoslaviji. Zato pa je Radenski Zdravilni vrelci za zdravje tako koristen in tako izbornega okusa. Primerjajte analizo drugih mineralnih vod z Radensko, pa se boste takoj odločili ter odšli vedno in povsod zahtevati izrečno Radenski Zdravilni vrelci. Zanimanje obiščite brošuro o Radenski pri upravi Zdravilišča Statins Radenci.

d 100 kg grozdja prodajajo v Prokuplju po ceni od 89 do 100 Din, toraj kilogram komaj po dinarju. Ubogi vinogradniki!

d Socialdemokratska televadna organizacija »Svoboda« je imela nedavno svoj občni zbor, pri katerem je govoril tudi neki vzgojitelj mladine. Če smo prav poučeni, je ta vzgojitelj med drugim namigaval, da v zavodni socialdemokratski družini ne sme viseti sveta podoba na steni. Pričakujemo, da bodo rdečkaraki voditelji govorili z isto odkritostjo tudi tedaj, ko vabijo verne ljudi k raznim svojim prireditvam. Zlasti pa naj ne igrajo »volka v ovčjem oblačilu« — kakor se je to že večkrat zgodilo pri raznih volitvah.

d Ne Bečkerek, ampak Petrovgrad. Občinska uprava v Bečkereku je sprejela predlog, naj mesto Bečkerek spremeni svoje ime v Petrovgrad.

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette, Paris

Odpremijo denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BRUXELLES: No 3064-64 Bruxelles. FRANCIA: No 1117-94 Paris. BELGIJA: No 1499-96 Sed. Mest. LUXEMBOURG: No 5987 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

d Trpožne, močne in nepromočljive gojzerve in smučarske čevlje po 195 Din dobite v Trgovskem domu Stermecki, Celje. Pišite po cenik!

d Zopet so začeli delati v tovarni »Ika« v Kranju. V splošnem je izid mezdnega boja dovoljen za delavke.

d 40 dnevni pasji kontumaci so proglasili v Zagrebu. Trije stekli psi so obgrizli štiri osebe.

d 20 dni bodo delali v mesecu oktobru v trboveljskem rudniku.

d Novi postopek pri pravoslavnih cerkvenih sodiščih priobčeno zadnja štev. uradnega glasila srbske pravoslavne cerkve. Pred cerkveno sodišče pride po novem pravoslavni vernik radi begokletja in zaničevanja verskih

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri
Centralni vinarni v Ljubljani

resne pravoslavne cerkve. Obsodba mora izreči nekajletno izključenje iz cerkvene skupnosti, prepoved obhajila za določeno dobo in odvzete glasovalne pravice v cerkveni obceni. — Nov sodni postopek navaja tudi podrobnosti, ki jih je upoštevati pri ločitvi zakonca. Odvetniki ne morejo zastopati strank pred cerkvenim sodiščem, kadar je razprava proti pravoslavemu duhovniku. Zanimivo je še to, da vse vloge na pravoslavno cerkveno sodišče morajo biti sestavljene na srbskem jeziku in pisane s cirilico.

d Za člana upravnega odbora monopolne uprave v Beogradu je imenovan Anglež Darsey Stephens.

d Vašni nasveti za one, ki se sami brijejo. Brosurico pod tem naslovom z zelo koristnimi nasveti vam pošlje na željo brezplačno »KONBINOS«, samoprodaja za Jugoslavijo, Maribor, poštni predal 82.

d 100 let poteče meseca oktobra, odkar je ljubljansko trgovstvo organizirano v svoji stanovski organizaciji. V Trgovskem domu se vsi 27. oktobra družabni večer, 28. oktobra dopoldne bo slavnostno zborovanje, ki ga bo prenašal radio.

d 34 ladij angleškega sredozemskega brodnjstva je prispelo oni dan v Split. Posadka na teh ladjah šteje 30.000 mož.

d Stavka krojaških pomočnikov v Novem Sadu se je končala, ker so delodajalci povišali plače in sprejeli nov službeni dogovor.

d Za skoraj 79 milijonov dinar v smo v avgustu več izvozili kakor uvozili.

d Vlomilca Jožeta Cento, tovariša nedavno v Spodnji Zalogi rojenega Toneta Anžurja, je ljubljanska policija zasačila v grmovju na ljubljanskem Gradu in ga zaprla. Centa se je v zaporu obesil.

d Gangster. Zadnjič enkrat smo v novicah iz Amerike navedli besedo »gangsterska«, ki jo gotovo vsi čitatelji niso razumeli. »Gangsterska« pomeni — razbojniška.

NESREČE

d V Zrečah je uničil požar veliko gospodarsko poslopje veleposeselniku in lesnemu trgovcu Avgustu Puklu.

d Gorelo je zopet pri posestniku Rujlu Ignacu, pd. pri Slanderu v Dešeti vasi pri Žužemberku. Pogorelo je kozolce, pod in streha pri hiši.

d Požar je uničil gostilničarju Grundnerju v Loški gori pri Zrečah hleve.

d Zgorale je hiša in hlev z gospodarskim poslopjem posestniku Marku Skamlecu pri Sv. Miklavžu pri Mariboru.

d Zgoral je hlev Hočvarju v Sp. Hotiču pri Litiji.

— Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprija z uporabo navadne »Franz-Josef« grendice. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo so glasno pristno »Franz-Josef« vodo, ker se lahko zaužije in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov.

d Sreča v nesreči. Posestnica Ivana Lončarič iz Maribora je običala s svojim enovprežnim vozom sredi na tračnicah med obevne spušenima zatvornicama na prelazu Ptujске ceste na Teznu. Ptujski vlak, ki je v tistem hipu privozil, je razbil voz, da je voznica priletela v loku na drugo stran tračnic v jarek ter obležala nezavestna, dočim je konja vrgel

Kdor uporablja Henko pere lažje in ceneje!

Henko odloči vso umazanino in odstrani madeže. S pranjem boste prej gotovi, če se poslužite prednosti, ki vam jih nudi Henko.

Henko za pranje in čiščenje

smetek na drugo stran. Niti ženska niti konj nista dobila nevarnejših poškodb, le voz je čisto zdroblilo.

d 18 vreč moke je padlo v vodo. Težak tovorni avtomobil je peljal za trgovino Lepšina pri Vebru v Trbovljah 40 vreč moke čez tamošnji most, ki pa velike teže ni vzdržal, ampak se pod zadnjim težjim delom avtomobila vdal in 18 vreč moke je padlo v potok in se uničilo. Ostale vreče so ostale na vrhu suhe. Most je bil že res star in ni bil zgrajen za tako težo, sofer pa je bil vendar malo preveč pogumen.

d Truga za pesek se je prevrnila na 4 in pol letnega Uroša Košenina iz Maribora. Fantek je bil na mestu mrtve.

d Nesrečni člani del. godbe. Ono nedeljo so se okrog polnoči vračali člani delavske godbe »Zarja« iz Maribora v Ljubljano. Avto je zadel med Zalcem in Sv. Petrom v neko jablano s tako silo, da jo je izruval. Pri tem so se znašli godeci na tleh s precejšnjimi poškodbami. Novak Franc ima rane na glavi, zmečkan prsni koš ter zlomljeno roko. Kapič Ciril ima poškodbe na glavi in zlomljeno roko. Janežič Stanko ima poškodbe na glavi in nogi. Lažje rane so dobili: Tence Angel, Prislau Ciril in Friškovec Janko. Tudi godala so močno pokvarjena.

d Smrtna nesreča. Ono nedeljo se je vračala skupina gasilcev z avtomobilom od blagovilne Gasilnega doma v Pernovem. Med njimi je bil tudi Jernej Vengust, višji poštni kontrolor in znan gasilski organizator. Ko so vozili od Leveca proti Celju, bi bili skoro povozili nekega motociklista in je sofer zato hipoma ustavil avto. Vsi gasilci so v veliki loku zletehi iz odprtega avta in dobili manjše poškodbe. Vengust pa je prišel tako nesrečno, da je bil na mestu mrtve.

NOVI GROBOVI

d Smrt pobrati pod lopato, kar rodil je beli dan. V Zgornjem Kašlju pri Zalogu je odšel h Gospodu po večno plačilo trgovec in gostilničar Ignacij Mercina. Bodi izvrstnemu možu značaju, ki je bil 40 let naročnik »Domoljuba«, ohranjen časten spomin. — V Ptujju je umrl Alojzij Pogruje, šolski upravitelj v pokoji. — V Zdenški vasi pri Dobropolju je zapustil solzno dolino posestnik Franc Kline. — V Podgorju pri Kamniku je umrl 75 letni posestnik Janez Vidmar. — V Liskah pri Zidanem mostu je nenadoma zapustil ta svet zagrebški vseučiliški profesor dr. Angel Rupini. — V Sevnem pri Litiji je zaspala v Gospodu 68 letna Alojzija Sraj. — V Celju so pokopali aktivnega artil. podnarednika Josipa Anžnerja. — V Stranjah so pokopali posestnika Kočarja Mihaela. — V Preserju je pre-

minula Terezija Soligo, soproga trgovca. — V Štepanji vasi je izdihnila Franciška Hočvar roj. Peterlin, vdova po železničarju. — V Komendi je odšel po večno plačilo Andrej Šavli, bivši krojaški mojster. — V St. Vidu nad Ljubljano so pokopeli Josipa Novaka, višjega šolskega nadzornika v pokoji. — V Dravljah pri Ljubljani je zaspala v Gospodu 68 letna Marija Tome, sestrična g. Nikolaja Zuglja, zapuška v pokoji v Dravljah. — V Ljubljani so umrli: Veleposesnica Tonca Hmelak, trgovca Feliks Toman mlajši, posestnik Matevž Marinčič in uradnik drž. žel. v pokoji Anton Prelec. — Naj počivajo v miru!

RAZNO

n Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev v Ljubljani skliče tem potom v smislu družinskih paktov in sklepa družinskega odbora svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v sredo, dne 24. oktobra 1934 ob 17 (5) popoldne v posvetovalnici Delavske zbornice v Ljubljani. Miklošičeva cesta 22-a. Na ta občni zbor se vabijo vsi člani Družbe sv. Rafaela in vsi dobrotniki in prijatelji izseljencev. — Predsednik.

d Nemecino in esperanto poučuje pismenim potom Jezikovna dopisna šola na Jesenicah (Gorenjsko). Prijave sprejema še do 1. novembra t. l. Zahtevajte prospekt! Priložite znamko za odgovor!

d Opozorjamo cenjene čitatelje, ki bolehalo na boleznih sra, jeter, ledvic, žolčnih in želodčnih kamnih, da uživajo slano Radenski Zdravilni vrelce, ki je tudi izborna pijača sam zase ali pomešan z vinom.

n »Ljudski oder«, 1. številka drugega letnika izide prihodnji teden z bogato vsebino, posvečeno repertoarju nove igralske sezone. Opozorjamo samo na večje sestavljeni repertoarni načrt, ki nudi za vsak mesec okroglo pet predlogov iger z vsemi točnimi podatki. Tudi oprema revije je nova in ostale redne rubrike bogato založene. List izbija desetkrat letno od oktobra do julija, 15. dan vsakega meseca, vsakokrat na 16 straneh. Letna naročnina je 30 Din, s štirimi igrami vred pa samo 60 Din. Naroča se pri Založbi ljudskih iger v Kranju. — Zaradi prezaoptenosti tiskarne se je izid četrte knjige za laniški letnik (Kurec: Pravi ljudski oder, 1. zvezek Priročnikov za ljudske odre) zakasnil. — Katere igre bo izdala v novem letniku Založba ljudskih iger? Kot redna izdaja (z mesečnikom »Ljudskim odrom« vred veljajo samo 60 Din na leto) izidejo: M. Salamon—Jože Vovk: Vrata, igra za advent in božič v 5 slikah, Herwig-Benoit-Smašek: Božična iz predmestja, socialna igra v 5 slikah. — Herwig-Vovk: Velikonočna igra, pet slik, Petančič: Igra naše lare, igra v zborih pred larno cerkvijo. V subskripciji izide še stardavna francoska larsa o advokatu Pathelinu v Smaskovi priredbi kot Burka o jezikeznem dohtarju. — Pišite Založbi ljudskih iger v Kranju po prospekt!

V vsako hišo Domoljuba!

* Josip Novak

V Vzhodni in Ljubljani je v nedeljo zvečer umrl upokojeni višji šolski nadzornik g. Josip Novak. Pokojnik je bil eden najboljših slovenskih šolnikov, skoren prijatelj mladine, pravi tovariš učiteljem, dober svetovalec staršem šolskih otrok. Vedno je bil zvest svojim kršćanskim načelom. Vse ga je ljubilo in spoštovalo. Naj počiva v miru!

Zamorec — francoski poslanec. Na mesto umrlega državnega podtajnika pride na njegovo mesto v francosko zbornico senegalški Zamorec Galandou Dionf.

Na Križni gori nad Ločem bo prihodnji in zadnji letošnji cerkveni shod v nedeljo 21. oktobra (po sv. Luki). Ker praznik posvečenja cerkva ni stalen, bo ta shod odšel vedno na nedeljo po sv. Luki.

Slika na levi: To je prva slika o strašni železniški nesreči pri Winknicku Junction na Angleškem. Londonski ekspresni vlak se je z naglico 70 km uletel v lokalni vlak. Dva vozova brega vlaka sta se zarisla drug v drugega, štirje pa so skočili s tira. Ubitih je bilo 14 ljudi. 40 pa ranjenih. — Slika na desni: Seipholo iz Dollfussovo truplo so prenesli v novozgrajeno spominsko cerkev, zgrajeno v spomin na kanclerja Seipola. V tej cerkvi je spodaj kripti, v kateri počivata sedaj oba velika avstrijska kanclerja.

Delo v kmetijsko-strokovnih organizacijah

Gospod urednik! Nuzem vsem, da bi hoteli okoli urednikov ali da bi bil tiskarski dopisovalec, sedaj pa mislim da je potrebno, da se obrnem na Vas s tem-le vprašanjem: Ali ni vsak, ki se je dal voliti v kak odbor in sprejel to ali ono nalogo v odboru, za svoje delo odgovoren, predvsem organizaciji, pa tudi vsaj javnosti za svoje delovanje? Kolikor sem imel priliko jaz delovati v organizacijah, sem opazil vedno to načelo. Kritiki se je moral podvreči vsak odbornik, pa naj je sicer zavzemal drugače v javnem življenju ne vem kakšno družabno stališče!

Zdi se, da nekateri tega pravila nečisto priznati. Moj prijatelj je bil involen v neko jako važno kmet. strokovno organizacijo. Je pa precej bruhna glavica. To organizacijo so v zadnjem času začeli kritizirati umestno ali ne, o tem jaz sedaj ne govorim. Kritizirajo tisti, katerim je ta organizacija namenjena, vodijo in usmerjajo pa ji dajo drugi, ki imajo od nje dohodek, sicer pa po svojem stališču niso odvisni od tega, kritiko bo organizacija naredila praktično dobrega. Seveda kritika bo. Zato se glavni funkcionar nastopil jako originalno: Ali naj nas kritika čisto priprosti Človek?

Gospod urednik! Ali se tudi vi skladate s tem stališčem? Kaj pa če je imel tisti prav, ki je na to besedo stavil kratko vprašanje: Ali ne obstoji ta organizacija iz samih preprostih ljudi? Kaj mislite, ali je imel prav tisti, ki se je čutil vziščenega nad preprostimi ljudmi, ki si želijo preprostejšega in praktičnejšega delovanja, sebi namenjene organizacije, ali pa je imel oni prav, ki je poudaril, da mora organizacija taka biti, kot je koristna tistim, katerim je namenjena?

Se to bi vprašal, kam bomo prišli, če se bodo razne strokovne organizacije ljudem vsiljevale, druge, če prej obstoječe pa se bodo prezirale in umetovale, ko je te ljudstvo samo ustvarilo? Kako naj bo ljudstvo za prosep takih organizacij zavzeto, če izdelava pravila par strokovnjakov, ki potem povabijo nekaj »prizadetih«, katerim taka pravila sicer prečitajo, toda ti »prizadeti« nimaajo nikakega uspeha, če stavijo svoje pomisleke, če, to je preizkušeno iz strokovnega stališča? Ko pa se polavi kritika, tedaj pa zagovarjajo napake s tem, da se je vse ustvarilo »spontano« s »prizadeti«!

Nesite imamo takih primerov zadnje čase kmetije, in to v času, ko vsepolek trdijo, da delajo za kmeta. Ali pa ni morda bolj pametno naše mnenje, ki si želimo sodelovanja teh gospodov s kmetom, kakor je poudarjal zadnji kongres jugoslovanskih agronomov v Ljubljani?

Kdo se moti: Oni ali mi? — Gorenjski kmet.

in Šmarje pod Ljubljano. V nedeljo, dne 14. oktobra bodo gostovali sestrski igralci v našem Prosvetnem domu ob 8 popoldne s Pintarjevo igro »Naša kri« in z veseloligro »Kakrien gospod, tak sluga«. Pridite pogledat!

Kemal paša se bo spet poročil? Iz Carigrada poročajo, da se bo Kemal paša v kratkem poročil s sestro albanskega kralja Ahmeda Zogua.

Zahteve srbskih zadrugarjev

Zbor Zveze srbskih kmetijskih zadrug je na koncu svojega zborovanja sprejel te zahteve:

1. Državni denarni zavodi naj pri določanju podlage za denarno kritje izvoza upoštevajo tudi živinorejske proizvode in nato na tej podlagi določijo potrebne vsote s državnim rjevanjem.

2. Državne oblasti naj omogočijo denarno podpiranje zadrugništva po državnih denarnih zavodih, da se proizvodnja poveča ter dvigne izvor živine in živalskih proizvodov.

3. Izvozna količina za izvor zadrugne živine se naj zviša.

4. Živinorejske zadruge se naj takoj lotijo selekcijskega vzgajanja živine. (Natančno odbiranje in nadziranje v vsakem pogledu prvovrstne živine za plemo.) V ta namen naj vse zadruge uvedejo matično knjigovodstvo in se včlanijo v glavni živinorejski zadrugi.

5. Državne in samoupravne oblasti naj dajejo podpore za napredek živinoreje in po zadrugnih organizacijah.

6. Državni živinorejci, agronomi in veterinarji naj bodo obvezno zadrugam s svojim strokovnim znanjem na razpolago. Pobiranje bolezni in zdravljenje zadrugne živine naj bo brezplačno. Serum za zaščitno cepljenje naj se izdaja brezplačno ali pa po znižani ceni.

PO DOMOVINI

Veliko obrtniško protestno zborovanje (Kočevski okraj)

Dne 12. septembra je bilo v Ribnici veliko protestno zborovanje vseh obrtnikov, obrtnic in gostilničarjev v kočevskem okraju. Cenečova dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Zborovanje je otvoril tov. Ivan Čampa, predsednik čevljarске zadruge. Takoj po otvoritvi je bila prečitana in sprejeta udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Navzoči so brzojavko pozdravili z velikim odobravanjem in manifestacijo. Poslale so se brzojavke tudi gospodu ministru za trgovino, obrt in industrijo ter g. banu dravske banovine. Zborovanja se je udeležil zastopnik upravne oblasti, zastopnik zbornice za TOI in zastopnik okrožnega odbora obrtnikov združenj v Ljubljani. Na tem zborovanju se je v glavnem razpravljalo o težkah obrtniškega stanu. Enoglasno sta bili sprejeti dve resoluciji, v katerih zahteva obrtništvo predvsem olajšanje davčnih bremen, varstvo za solidne podeželske obrtnike pred novimi industrijami in pa omejevanje kušmarstva.

Igra (Mošnje)

Prostrana društvena dvorana že dolgo ni sprejela toliko občinstva, kakor v nedeljo, 30. sept. pri igri »Izpod Golice«. Igralci so svoje vloge rešili izborni. Vsi pa, ki igre še niste videli, pridite v nedeljo, 14. okt. ob 3 popoldne k ponovitvi igre!

Razno (Blagovica)

Denarja nam zelo primanjkuje. Les in živina je pod ceno, drugih poljskih pridelkov pa sploh ne moremo prodati. Tovarne ni v bližini, da bi ljudje kaj zaslužili. Nekateri je za vol več nimajo. Vsako leto je slabše. Kaj bo, če bodo take razmere še dalje trajale! — Prenovljenje župne cerkve in podružnice sv. Neže na Golčaju je končano.

Obe cerkvi sta sedaj prav lepi. Podružnica na Golčaju že 40 let ni bila prebarvana. Kakor smo nedavno slišali, dobi župna cerkev prejkone še letos novo kamenito obhajilno mizo. Sčasoma bo postala župna cerkev kar lična. — Na župnijski razloži gozdne,

Nekaj starega in novega (Rovte)

Rovte se skrivajo v gozdovih nad Logatcem. Če jih hočeš videti od daleč, moraš kar na Triglav. Pa se vendarle tudi pri nas kaj zgodi, in tudi svojo zgodovino imamo. Tako so našli letos, ko so dajali cerkvi novo zunanost, napisano, da je bila cerkev zidana ravno pred 200 leti. Ker je slučaj tako nanesel, je g. župnik sklenil, naj bi se 200 letnica primerno proslavila o priliki godu farnege patrona sv. Mihaela. S tridnevno se je vsa fara pripravljala na Mihaelovo nedeljo. Sredi največjega dela so se ljudje odtrgali zjutraj in zvečer in so te tri dni napolnili cerkev za molitev in besedo božjo. Višek proslave pa je bil v nedeljo. Zvedeli smo marsikaj zanimivega iz zgodovine. Ob tej priliki je bila tudi predstava »Človeka«. Vsa slovesnost je uspeła nad vse pričakovanje. Visoki mlaji so oznanjali svečanost tudi onim, ki so gledali od daleč in posebno onim, ki tudi poslušajo glas Mihaelovih zvonov, pa blizu ne morejo, ker jih je od župne cerkve odtrgala državna meja.

Podzemeljske krasote (Dobec na Notranjskem)

Menišvska zemlja je hribovita in skalnata, posebno proti zahodnemu delu. Zato ni čuda, da skriva v sebi polno jam in brezden, polnih najlepših kapnikov. Medtem, ko smo dozdaj poznali le nekaj, se odkriva še jezik bal, so se sedaj naši fantje opogumili in domala vse raziskali. Med drugimi so odkrili novo, doslej nepoznano Gabrovsko jamo, oddaljeno 20 minut od Dobca. Ta se odlikuje po razsežnosti in po krasnih kapnikih. Vhod v jamo je komaj 1 m širok in drži 10 metrov navpično navzdol. Proti dnu se razširi na 15 metrov. Od tu drži dva rova: eden proti severovzhodu, drugi pa proti jugovzhodu. Jama je

PRAVE

ASPIRIN tablete imajo z ene strani vtisnjen »Bayer-jev križ« in z druge strani ime »Aspirin 0.5«.

ASPIRIN

Mala tableta z velikim učinkom.

V. a. »Jugla« k. d., Zagreb.
Oglas je reg. pod Š. Br. 12 314 od 23. VI. 1934.

polna lepih kapnikov in malih jezerc po tleh. Vsi se čudijo tej lepoti, in kritiki, ki so bili v Zupanovi jami, pravijo, da ji je ta jama zelo podobna. Da obvarujejo lepoto jame, so fantje dali napraviti železna vrata, ki bodo varovala vhod. V najkrajšem času bodo uravnali tudi hodnike po jami, napravili lestve pri vходу in most čez prepad, da bo mogoče vsakemu ogledati si lepo Gabrovsko jamo.

Razno (Dev. Mar. v Polju)

Umrli je 71 letni g. Ignacij Mercina, posestnik in gostilničar v Zg. Kašlju. Bil je zelo zaslužni javni delavec v našem kraju: ustanovitelj naših javnih društev, 40 let naročnik »Domoljuba« in »Slovenca«, 20 let preds. krajevnega šolskega sveta in 35 let občinski zastopnik in tajnik občine. Veličasten pogreb je pričal koliko je imel prijateljev. Bog mu bodi bogat plačnik. Naj počiva v miru.

Občni zbori prosv. društva in odsekov so se vršili ob zadovoljivi udeležbi. Kljub težkim časom je občni zbor pokazal, da so se stroški krili z

Gustav Strniša:

Zemlja rešiteljica

(Nadaljevanje.)

Neškodljivega ga napravim! Ta vrag nas zasleduje. Že zadnjič sem opazil to glisto, kako se je plazila za menoj. Pa nevaren je. Čul sem, da je bil že med pravimi tolovaji in taki znajo ter te ugonobe še preden se dobro zaveš. Čudno le, da si je postavil šator in vzbudil s tem zanimanje. No, Bog ve, kaj je nameraval ta tiček!

Pručka je tisto pohvalo o tolovajski družbi zelo nehvaležno sprejel. Namrdnil se je in se kislilo držal, kakor bi česmine grizel, a ni se pozabil še bolj približati šatoru. Potem se je spomnil, da je morda predalet šel in umaknil se je nekoliko, da bi lažje ubežal, če bi bilo treba.

Tisti hip je pa čutil, da so ga zgrabile od zakaj krepke roke in začutil je krik:

»Fanta, ga že imamo!«

»Se ne!« je zavpil Pručka, ki je bil še vedno trden in poleg tega spreten telovadeč. Naslednji hip se je obrnil, sunil napadalca v trebuh, da je odletel kakor žoga in že se je pognal v goščavo na stran proti glavni cesti, upajoč, da kdo pride po cesti.

»Če nam uide, je po nas!« je zakričal Tomaž, potegnil iz žepa pištolo in ustrelil za Pručko.

Pručka se je spretno pognal na stran, krogla mu je sfrčala mimo ušes, a druga ga je zadela v levo. Ni se menil, temveč je bežal naprej kakor obseden.

Tedaj je pribrežala druga krogla, ki ga zadela v nogo. Zakolebal je in padel, pa je takoj simuliral težkega ranjenca in obležal je kar nepremično ter pozlil. — — — se ima zgoditi.

Že so prihiteli trije moški.

»Še je živ,« se je zadržal Tomaž in mu hotel poslati kroglo v srce. Nameril je pištolo, a tisti hip ga je Pručka z zdravo nogo tako krepko brenil, da je pištola odletela v bližnji studenec, ki je tekel ob stezi.

Tomaž je zarulil kakor razžaljena zver in se hotel pognuti nanj kar z rokami. Kričal je, da ga bo zgradil in pene so se mu nabirale okoli ust.

Pručka je mirno čakal, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.

Tedaj je prijel Tomaža za roko krepak velik fant:

»Menda smo ti dali preveč oblasti med tihotapeci! Ubijali pa še nismo in tudi ne bomo! Pusti ga, sicer ti premelem kosti! Ali vidiš mrtvaški tolkač?« in pomolil je Tomažu pod nos svojo veliko pest, da je slednji preplašen umolknil.

Tedaj je vprašal tisti, ki je doslej molčal:

»Kaj naj naredimo z njim? Izdal nas bo takoj ko pride med ljudi! Mene sicer ne pozna, ampak...«

Umolknil je, ker ga je Tomaž sunil, še vedno upajoč, da ga Pručka dobro ne pozna v tem mraku.

»S seboj ga vzamem v svojo oglašarsko koč, ki je še orožniki skoro nikoli ne prestopijo, saj je vsem preveč od rok. Potem, ko okreva, ga bomo pa kar po sili spravili čez mejo!« reče velikan in se suho zasmeje.

»Sicer bomo pa dotlej že vsi bogati, ker bomo izpraznili vse naše glavne zaloge in blago dobro prodali. Tedaj se tudi ta lahko vrne, če ga veselijo!«

Pručka je mirno ležal in čakal. Dvignili so ga in odnesli proti nekemu škodnju, ki je stal poleg gozda na polju. Nekdo je odmetal na tleh seno, drugi je dvignil vrata v tleh in

privlekel skozi odprtino majhen voziček na štirih kolesih.

Ranjenec je hotel pogledati, če je tu kaj zaloge, pa so se mu vsi zasmejali:

»Tako neumni pa nismo,« je eden rekel. Voziček je tu, da lahko kaj prepeljemo če je treba, a drugega ni.

Pručko so naložili na voz in potegnili. Niso še dolgo vozili, ko so začuli kile.

»Stoj! V imenu postave stojte!«

Tomaž je prebledel, vedel je, da je straža v bližini. Potegnil je iz malhe nož in zakričal proti stražnikom, ki so se bližali:

»Če streljate in nas ne pustite mirno iti, vam zakoljem tega vašega špijona, da ga še poznali več ne boste!«

A njegova grožnja je bila prekesna, kajti Pručka mu je že spretno zbil nož s svojo zdravo roko in že so se bližali stražniki.

Tihotapec so odhiti v gozd in nihče jih ni upal zasledovati v temi.

Stražniki so začudeno gledali na vozu gospoda Pručko, ki se jim je kislilo sredi in kazal svojo ranjeno roko in nogo:

»Na svojo pest sem jih lovil in na svojo pest sem jih dobil! Še kroglo bi bil kmalu dobil v bučo. No, skoro so se izdali. Veste za tisto skrivališče vem, kjer imajo shranjen voziček.«

»Ali ste koga poznali?« je vprašal vodja. Pručka je hotel odgovoriti, pa se je spomnil, da mu morda niti verjeti ne bodo, ker še nima pravih dokazov za Tomaževo krivdo, zato je rekel, da so bili vsi tihotapec tuji.

4.

Ko je umrl stari župnik gospod Šimen in so ga svečano zagrebli, se je Menec takoj zavzel za Anico. Ker ni bila za težko kmetako delo, jo je vprašal, če bi hotela postati trgovka. Takoj je rada pristala. Sicer je že

dobrodošlica. Društvo prazni 25 letnico godbe »Polje«. Odbor, ki se je v prvi seji konstituiral, je porok, da bo društvo delalo in napredovalo. — Godba prosi, društva bo v nedeljo, ob priliki cerkvenega žegnaja po pop. cerkv. opravilo koncertiral pred cerkvijo. — Občinski grobar g. Romih priporoča za vse svete razne nagrobne cvetlice ter prevzema ureditev grobov. — Spominski dan padlih bojevnikov se je kljub težavam dostojno praznoval. G. bivši vojni kurat je imel krasen cerkven govor. — Na obnem aboru pa so bojevniki izvolili za predsednika tor. Ant. Lajevica.

Smerina kosa. (Preserje.)

Dne 6. oktobra smo položili k večnemu počitku g. Terezijsko Seligo, soprogo trgovca v Preserju. Nikdo ni slutil, da jo bo Bog tako nepričakovano poklical iz sreče njene družine, kateri je bila vzorna, nadvse skrbna mati. Njeno spoštno priljubljenost pri ljudeh pa je kazalo obilno cvetje na njenem pretrganem grobu. Tovarj! Že! Mi vsi, ki smo poznali Tvojo dobro mater, vemo, da si z njo izgubil dragocen zaklad, katerega ni mogoče nadomestiti. Vemo pa tudi — in to naj bo Tebi, Tvojem bratu in sestricam v Isolažo —, da bo vedno in vsak čas prosila pri Bogu za Vas. Bliž spomin njeni duši, hlapčkom pa naše najiskrenejše sožalje!

Zene umirajo (Primskovo pri Litiji)

Zopet so zapeli mrtvaški zvonovi. Umrla je v Šernem Alojzija Šraj v 66. letu starosti. Bila je že dalje časa bolehal. Zaprta hčerka, ki je poročena pri Sv. Križu, in sina, ki je poročen na doma. Pogreb je bil v soboto, dne 6. t. m. Ostalim naše sožalje, njej pa naj sveti večna luč. Zanimivo je dejstvo, da v zadnjem času umirajo samo ženske.

Razno (Grosuplje)

Naš kmet gleda to jesen s strahom v bodočnost. Letina je izredno slaba. Ozirom je vzela čima, druge pridelke pa je uničila deloma toča, deloma strahni naliv, ko se je utrgal oblak. Tudi olava je postala žrtev vednega deževja. Kaj bomo dejali pozimi v lonce, a čim praskrmi svojo živino? Čakali smo, da bomo dobili kako pomoč, a zaman. Nekaj hudo prizadetih posestnikov je dobilo za podporo pšenico za seme, drugi pa nič. Zakaj ni občina poskrbela, da bi bila škoda pravočasno

Moštova esenca

»MOSTNA. Z našo umetno esenco si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. — Cena 1 steklenici za 150 litrov 20 Din, po pošti 40 Din, 2 steklenici po pošti 60 Din — Dobi se samo v

DROGERIJI KANC, LJUBLJANA

Zidarska ulica in v »Hebotniku«.

ocenjena in da nam davkarja odpise del davkov. Zakaj županstvo ne preskripi denene koruze za ljudi in krme za živino, kakor to delajo drugod. Sai je vendar občina v prvi vrsti policajna, da preskripi pomoč občanom, ki so trpeli škodo vsled vremenskih katastrof. — V naši občini imamo nekaj prestopcev, ki imajo ob vsaki priliki nož v rokah. Po njih smo postali znani daleč na okrog. Prosimo policijsko oblast, da stopi tem tresorcem na prste tako, da bodo imeli mikoljubni občani mir pred njimi.

Igra (Ig)

Prihodnja nedeljo, dne 7. oktobra, bomo začeli letošnjo gledališko sezono. Prosvetno društvo priredi ob 3 popoldne: »Užitkarje«, igro v 3 dejanjih. Vse, staro in mlado, vabi društvo na to prireditel. Obojni bodo videli resnično sliko svojega življenja. Posebno pa naj si to igro gotovo ogleda vsak užitkar in njegova žena. Mladi svet itak rad prihaja na igre, stari pa se pa zdi neumnost, zato te že posebej vabi društvo k igri. — Ponovitev igre bo v nedeljo tečja, t. j. 14. oktobra ob pol 8. večer. — Kajničina je tudi sedaj naprej redno odprta vsako nedeljo od pol ene do litanih. — Letina je letos bolj slaba, upanje pa nam daje ajda, ki obeta biti letos precej obilna.

Raznoberosti.

(Stranje pri Kamniku.)

V ponedeljek, 1. oktobra, je bila otvorjena nova pisemska pošta v Stahovcih. Če bi bilo njeno ime izenačeno z imenom občine (Kamniška Bistrica) ali pa župnije, v kateri se nahaja bi bilo v vsakem oziru bolj pametno. — Prav istega dne so pa za promet zapeli del ceste Kamnik-Gorjani grad, in sicer od mostu pod cerkvijo pa do Stahovce. Vozni promet se vsi zdaj po desnem bregu Bistrice. Dobro bi bilo tako reč preje malo objaviti — načina objave

ne bomo predpisovali. Zakaj v ponedeljek, ker je bilo karantolov s kolemi toliko, da jih že nismo mogli več šteti. Objava, s katero bomo ob zaporo, zasluži red nezadostno. — Dne 7. oktobra je smrt kar nepričakovano pobrala doslej vedno krepkega in čvrstega gospodarja Mihaela Kočarja. Bil je dolgoletni naročnik »Domoljuba«. Upajmo, da mu je sv. Mihael, v čigar praznikovi osmini je umrl, blagohotno odprl nebena. Kot župan je dolgo let na splošno zadovoljnost vodil in vladal bivšo občino Stranje. Zdaj naj se pa odpočije od svojega truda.

Sivo

(Trebelno pri Mokronogu)

Dne 5. oktobra se je poslovil od nas g. kapla Anton Smolič. Vsi edle kmetje ljuboznosti in rodne energije ga je ljudstvo zelo vzljubilo. La škoda, da je moral gospod tako hitro na drugi mesto. — Cerkevni pevski zbor mu je za svo zapel nekaj pesmic, ostali farani pa mu kljub Bog Vas živi in blagoslovljaj Vase delo vse do Vašega življenja.

Težko je kmetu živeti

(Polica pri Višnji gori)

Susa vzame en košček kruha, moča pa da. Da je to resnica, smo letos greško občutili na Polici. Spomnili se bile naše polje žalostno pogledati. Sneg je ležal vsu zimo, tako da je bila vsa ozmina uničena. Nekaj kmetov je se misli posejalo ječmen, a se kolikor ga je zraslo, ga je moča uničila. Pridelali smo ječmena in pšenice za dve tretjini manj. Ravno tako je tudi z drugimi poljskimi pridelki, posebno s krompirjem, ki v že v zemlji gnil. Pa se še najdejo ljudje, ki pravijo, da se kmetu dobro godi. Kmet dela polni od zore do mraka, če pa je slaba letina, ne pa pozimi stradati. Kmet s strahom gleda v bodočnost. Bog daj, da bi imeli drugič poročiti kaj boljših novic. — Kmetaki: sim.

Razno

(Velesovo)

Letina je letos zelo slaba, tako, da mu u domačo potrebo ne bo dovolj. Kje bomo pa dobili denar za davke in drugo? — Dne 31. septembra je je poročil g. Franc Graiser iz Primskovega t. g. Francko Sajovic iz ugledne hiše v Velesovu. Mnogo sreče! — V Velesovu je po dolgi in težki bolezni umrla Angela Petrič, žena uglednega posestnika. Lep pogreb je pričal o njeni priljubljenosti.

prekoračila dvajseto leto, a kaj zato, saj ji ni bilo treba biti za vajenko, temveč se je samo učila prodajati in spoznavati različno blago in njegovo vrednost. Ker je bila spretna in skromna, ter že od narave posrežljiva in ljubezna, so bili ljudje z njo zelo zadovoljni. Pazila je, da je vsakega kupovalca hitro in dobro postregla a pri vsem tem je ostala vendarle nekam ročna, česar ji ni mogoče nihče zameriti ker je imela nekaj priroden čar resne in ljubosti, ki ji je bil pač svojstven in ni prav nič nalikovala dekletom, ki se šopirijo in napihujejo ter so prepričane, da s tem ugaajo moškim.

Mencej se sam ni skoro nič več udeleževal v trgovini, odkar mu je umrl tast in še žena. Ker je Anica kazala zanimanje in je videl, da ima dar in veselje do trgovanja, je bil tega kar vesel, kajti, čeprav je bil v svojem srecu kmet, se mu je vendarle škoda zdelo popolnoma zanemariti trgovino, ki mu je prva pomagala do blagostanja.

Ker je Anica dobro napredovala, ji je že nekaj let otvoril kar sam prijazno trgovinico in jo tudi založil s blagom. Sicer je bilo vse to dokaj hitro, a zvedel je, da boče začeti trgovino nek tujec in to mu ni bilo všeč, čeprav je bil dobričina. Tujcem pač ni preveč zaspal in bolelo bi ga, če bi videl, da ljudje sedajo na limanice človeku, ki jih izmaga in se potem še drugje iz njih norčuje, kakor je že opazil v nekaterih krajih.

Z Anico sta napisala pogodbo, da mu doizjue denar za blago, ki mu ga bo polagoma izplačala in oba sta bila zadovoljna. Takoj ji je tudi rekla, da mora ostati pri njem popolnoma domača kakor je bila in naj ne pozabi, da jo vedno rad podpre bodisi denarno, ali tudi z dobrim svetom.

Mencej je bil zdaj pomirjen in kar odlašnil se je, ker je bila župnikova nečakinja preskrbljena, vendar ga je večkrat nekaj

kar zabelelo pri srecu, kar je sicer hotel preizkusi, toda sam je dobro vedel, da ne more.

Mencej še ni bil niti štiridesetleten, vedno je imel v sebi dovolj življenske sile, saj je vedno živel vzdržno in zmerno. Zaduži šas se je večkrat presenetil pri mislih na ženev in na Anico.

Janec je dobro vedel in čutil, da na ranjko ni pozabil in da menda tudi ne bo, kajti še vedno je doživljal trenutke, ko se mu je zadelo, da je kakor nekam zaklet, da se giblje v nekem neznanem svetu, ki ni njegov, ki ga sicer pozna, a ga ne more dojeti, ker čuti v sebi preveč prikrte bolesti in otožnosti. Vsega tega bi se rad otresel, a vedel je, da se ne bo nikoli, da se bodo težki trenutki vedno ponavljali, čeprav le poredko, a da bodo zato tem bolj mučni in skeleči, saj mu je bilo v takih hipih tako tesno kakor bi se bil zrušil nanj ves svet.

In misli na Anico se ni branil, bila mu je nekaka uteha. V tej nežni cvetki je našel toliko neprisiljenega in notranje lepega, da ga je vzradostila vsaka misel na njo. In ko jo je nekad natančneje opazoval, je zadivljen spoznal, da čudovito sliči njegovi ranjki ženi, le da je nekaj mlajša. In tega odkritja je bil v dno duše vesel.

Zdaj se je v njem misel na Mileno polagoma prenavljala in prelivala v živi lik župnikove nečakinje, da mu je čisto prišlo neko slepeče doznanje, da je vse to ena oseba, da je Anica živa Milena še iz prvih časov njegovega znanja. Sicer se je zavedal te svoje zmote, toda ni se je branil, kaj ga je zavajala v misli, da bi kar potkal pri Anici in jo prosil za roko.

Potem se je nepričakovano pripetilo, da mu je zbolela hčerka. Otroci je bil vedno zdrav in čvrst, živorel je kakor živalna ptička in razveseljeval vse okolice. A neki dan je dekletko povesilo glavico kakor sah-

neča cvetka in zapiakala ter objela očeta. Mencej jo je pobozal po čelu in laseh ter takoj opazil, da ima otrok hudo vročino.

Vsa iz sebe je Janec pripovedoval o svoji nesreči Anici, ki je še tisto uro prvojavila prijateljici v Ljubljano, ki je bila doba prodajalka, a ni imela časovno službe. Prijateljica Angela je kmalu prihitela in Anica ji je na hitro izročila trgovino ter sama odšla k Mencejevini, da je stregla mali Niklenki, ki je bila najbolj zadovoljna z mlo tetko Anico.

Ana je bila res pozitivna in strežnica, boljše si Janec ni mogel želeli. Čutil se je, ko je videl, kako spretno se je znala skakati okoli postelje njegove nečake ljubljence, ki skušala razbrati vsako željo raz obraz in si ni privoščila nobenega pravega oddiha in počitka.

Ko je otroku odleglo, se je oče globoko oddahnil, a skrb in žalost sta ga se vedno mučili in v mrki negotovosti je komaj čakal, da je hčerka popolnoma okrevala in zapustila posteljo popolnoma zdrava.

Večkrat, ko je hodil okoli otrokove postelje, mu je pogled nevede obvisel na njeni prijazni strežnici, ki se je sklanjala nad detetom in pazila nanj in na vsak njegov gib. Vselej je tedaj začutil v srecu nekaj toplega in mirnega kakor bi ga skrb zapuščala, ker je bila hčerka v varstvu te plemenite ženske.

Ko je Mencej neko noč zgodaj zaspal, ker je bila hči že izven vsake nevarnosti, se mu je v sanjah prikazala njegova žena. Bila je vsa krasna in čudovito lepa, oblečena popolnoma belo. Janec je vzdihnil samega blaženstva in iztegnil svojo roko, da bi jo ljubeče objel in poljubil. Ona ga je prijazno in globoko pogledala, kakor je znala sama ona in mu razločno šepnila:

aoeti. Pocestniku in gostilničarju Cirilu Sajovicu pa je umrla mala hčerka Angelica. V nedeljo, dne 7. oktobra je utonil Janez Maček, pocestnik iz omenjene vasi. V petek rvečer je šel po opravih v Cerklje. Med hudimi nalivi se je ponoči vračal proti domu, pa je na neznan način zasel v vodo in utonil. Ali je sam zasel v vodo ali pa se je izvršil zločin, ni znano.

Smrt kosi (Preserje)

Tiho, kakor lat ponoči, je nepričakovano prišla 4. oktobra smrt in neusmiljeno ugrabila iz srede srečne družinice ljubljeno mamico Terezijo beligo. Kakor je bila tiha v življenju, prav tako je tudi tiho odšla. Dobro ji je bil znan izrek smoli in delaje ter ga tudi izpolnjevala, za kar ji bodi Bog plačnik. Počivaj mirno draga mamo, ostalim pa naše iskreno sožalje.

Dobro čtivo

»Navodila oglednikom klavnih živali, mesa in ostalih živil živalskega izvora« je naslov knjige, ki jo je spisal živinozdravnik inspektor Hugon Turk. Knjižica obsega 55 strani besedila in stane 18 Din. — Naročila sprejema Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Velike važnosti je ta knjižica za vse mesoglednike, ki morajo vršiti odgovorno službo. — Poleg »Pravilnika za ogledovanje klavnih živali in mesa«, ki se dobi v isti knjižarni za 5 Din, je knjižica vsakemu mesogledniku neobhodno potrebna. Pa ne samo mesogledniki, ta navodila bi moral poznati vsak prodajalec mesa in mesnih izdelkov, torej mesarji in trgovci z mesom in mesnimi izdelki. Zato knjižico vsem zainteresentom toplo priporočamo.

»Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino« je izdalo knjigo »Kmetijsko berilo«. I. del. Razdeljena je na sedem poglavij najvažnejših strokovnih dejavnosti v dravski banovini. Sodelovalo je 14 strokovnjakov, ki so prispevali z najaktuelnejšimi sestavki, tičejo se položaja sedanjega kmetijskega gospodarstva. Tu najdeš navodila iz poljedelstva, travništva, živinoreje, sadjarstva, vinogradništva, vrtnarstva in tudi zadržanosti. Imena spisateljev poučijo važnost vsebine, da zasluži knjižica najlepše priporočilo in priznanje. Gotovo bodo naši gospodarji radi segali po nji, rada jo bo čitala kmetijska mladina, šolam in strokovnjakom pa bo s pridom služila kot učilo. Knjiga obsega 110 strani s 15 slikami. Cena iste bo naknadno sporočena. Knjigo toplo priporočamo posebno učiteljsstvu.

»Janez! Zakaj odlašaj? Slušaj me in oženi se ter poišči najliti hčerki dobro in blago mater!«

Vzdrnil se je in se poglaval ves zaspan kvišku. Sanje so bile res tako žive, da je bil prepričan, da ne sanja, temveč, da je bilo vse sama resnica. Ko se je popolnoma vzdrnil, je spoznal, da steguje roke v praznino. Zamisljen je obsedel v postelji in še dolgo premišljeval ta svoj sen.

Naposled se je otožno nasmehnil in je skoro razburjeno in trmasto odmahnil z glavo: »Ne, ne! Tega vendar ne smem storiti! Milena je bila pač samo ena in nobena več. Res mi je Anica všeč, toda zdaj se ne smem poročiti še enkrat!«

Že čez minuto se je pa spet spomnil na ženine besede in potem mu je zalebel pred duhom obraz Anice. Spomnil se je, da je bil Milenin obraz v sanjah za las sličen Aničinemu. In potem se je spomnil na hčerko in da je zdaj sirota brez matere, ki bi ji skrbelo in dobra mamica mnogo koristila, pa čeprav bi bila pisana, kajti tudi pisana mati je včasih dobra, če ima plemenito srce. Globoko je vzdihnil in legel ter se še in še obrnil v postelji, ker ni mogel nehati in zaključiti svojega premišljevanja.

Tisto noč pač dolgo ni zaspal, čeprav se ni za ničesar odločil.

V.

Tomaž je bil zelo predrzen človek. Tisto noč, ko se je spopadel s Pručko in je streljal za njim, je dolgo premišljeval, ali naj se drugi dan pokaže javno med ljudmi, ali ne, kajti zdelo se mu je kar nemogoče, da bi ga Pručka dobro ne spoznala, čeprav si nista bila posebno znana.

Fant se je pa kmalu odločil in sklenil kar iti v gadje gnezdo, za naj se zgodi kar koli.

Svetovni evhar. kongres

Od 10. do 14. oktobra se vrši v Južni Ameriki v državi Argentini, in sicer v njenem glavnem mestu v Buenos Airesu svetovni evharistični kongres, po vrsti trideseti. Po pripravah in prijavljenih udeležencih bo ta kongres med največjimi katoliškimi manifestacijami, kar jih je do sedaj bilo. Z vseh strani sveta so prišli in prihajajo udeleženci in vsi narodi bodo po svojih predstavnikih združeni v čestitju presvetega oltarnega Zakramenta. Sv. oče papež je poslal posebnega svojega odposlanca, samega državnega tajnika kardinala Pacellia, ki ga bo obkroževalo še nekaj kardinalov in nad 120 nadškofov in škofov. Že več mesecev se pripravlja na ta velepomembni kongres vsa Argentina. Pri pripravi vneto sodeluje tudi argentinska vlada.

Ko se bodo tam v daljnem Buenos Airesu razvijale velike slovesnosti, bodo pri njih misli katoličanov vsega sveta. Udeležencem evharističnega kongresa se bomo pridružili v goreči molitvi vsi, da skupno zahvalimo Onega, ki nam je dal svoje telo v hrano. Zato poizkusimo te dni bolj kot običajno častiti presveto Rečnje telo: V svetovnih evharističnih dneh obiščimo Gospoda nebes in zemlje pred tabernaklom, pogostejše Ga sprejmemo v svoje srce in še bolj goreča naj bo naša molitev k Darovalcu vsega dobrega.

Casi so v vsakem pogledu težki. Brez Boga in Njegove pomoči je nemogoč izhod iz raznih težav. Zato molimo iz globine srca k Njemu, navzočim v presvetem Zakramentu, da nas osreči s Svojim kraljestvom.

Kristusovo kraljestvo je kraljestvo miru, ljubezni, pravice in resnice. A ravno to je ono, česar je svetu najbolj treba.

Že drugo jutro jo je mahniti zjutraj zgodaj skozi vas in kar naravnost na drugi konec k Pručki na stanovanje. Ko je prišel v vežo, je naletel na staro strežnico, katero je vprašal, če lahko s gospodom govori, češ, da bi se rad domeni zavoljo nekega sadja, ki bi ga rad prodal kmet, ki prebiva nekeje daleč v sosednjih hribih.

Pručka je Tomaža takoj spoznal po glasu, a molčal je in čakal, da pride starka.

Strežnica je kmalu pridrsala v sobo in mu pričela pripovedovati o Tomažu, da je zunaj, da bi rad z njim govoril in da mu hoče povedati radi nekega sadja, ki bi se poceni lahko kupilo od hribovskega kmeti.

Pručka jo je poslušal in samo mislil, kajti vedel je, da je Tomaž dovolj nesramen in predrzen ter bi ga upal napasti še kar v postelji in magari streljati vanj. Bil je trenutno silno razburjen in ni mnogo manjkalo, da ni zarjul kakor zver, ki zgrabi svoj plen in nahučil kontrabantarja, kako da si upa tak capin in lopov sploh še v njegov dom in mu priti pred oči, saj je še sinoči drzno streljal za njim in bi ga najrajši poslal na drugi svet. Toda Pručka se je znal hitro obvladati. Že naslednji hip je bil videti miren kakor kamenit kip. Strežnici se je nasmehnil in ji rekel, naj fantu reče, da lahko takoj pride k njemu.

Ko je Tomaž vstopil, je ležal njegov nasprotnik mirno na postelji. Njegova zdrava desnica je lagodno ležala pod zaglavnikom, dačim ga je oko mrtvo motrilo izza polpriprtih trepalnic, da Tomaž ni niti mogel presoditi, kaj se prav za prav za hip vrši v Pručkini duši ter je nehoti postal nekam okoren in strahopeten. Se bolj bi se pač bal, če bi bil vedel, da je ranjenčeva zdrava desnica držala pod zaglavnikom napet samokres, ki ga je Pručka takoj potegnil iz nočnega omara, kakor hitro je začul tihotapev glas.

RADIO

Vsak delavnik: 12.15 Plošče, 12.50 Poročila, 13.00 Čas, plošče. — Četrtek, 11. oktobra: 13.00 Literarna ura, 18.30 Radijski orkester, 18.50 Plošče po željah 19.30 Balkanski pakt, 19.50 Čas, jedilni list, 20.00 Prenos iz Beograda, 22.00 Čas, poročila, lahka glasba. — Petek, 12. oktobra: 11.00 Solska ura, 18.00 Odločki iz Črne gore, 18.00 Radijski orkester, 19.00 Jovan Cvijič, 19.20 Pa se zavrtimo, 19.50 Čas, jedilni list, 20.00 Schumannovi dueti, 20.45 Radijski orkester. — Sobota, 13. oktobra: 18.00 Radijski orkester, 18.30 Zgodovina slovenske glasbe, 18.50 Radijski orkester, 19.30 Moderna jugoslov. književnost, 19.50 Čas, jedilni list, 20.00 Zunanji politični pregled, 20.20 Tamburaški orkester, 21.30 Radijski orkester. — Nedelja, 14. oktobra: 7.30 Mi smo junaki, 7.45 Telovadba, 8.15 Poročila, 8.25 Citre solo, 8.55 Versko predavanje, 9.15 Prenos iz franciskanske cerkve, 9.45 Plošče, 10.00 Pomen telesne vzgoje, 10.20 Plošče, 10.40 Radijski orkester, 11.40 Otroška ura, 16.00 O svinjereji, 16.30 Ljudska igra: Kdor zna pa zna, 17.30 Zdravice in napitnice, 20.00 Jugoslovanska mati, 20.25 Vokalni koncert, 21.00 Radijski orkester, 22.00 Čas, poročila, harmonika solo. — Ponedeljek, 15. oktobra: 18.00 Zoroke in poroke Slavoncev, 18.20 Slov. nar. napevi na ploščah, 19.20 Sport v Jugoslaviji, 19.50 Čas, jedilni list, 20.00 Zdravniška ura, 20.20 Uvod v opero, 20.30 Prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila. — Torek, 16. oktobra: 11.00 Solska ura, 18.00 Harmonika, 18.20 Radijski orkester, 19.00 Otroška ura, 19.20 O lutkah in škrtih, 19.50 Čas, jedilni list, 20.00 Sima Milutinović, 20.20 Ob 60-letnici Arnolda Schönberga, 21.20 Radijski orkester, 22.30 Angleske plošče, 23.00 Iz slov. književnosti. — Sreda, 17. oktobra: 18.00 Odmevi iz Rumunije, 18.20 Bukaresti - vzhodni Pariz, 18.40 Haydn: Sonata, 19.00 Pogovor s poslušalci, 19.30 Jugoslovanska gledališka umetnost, 19.50 Čas, jedilni list, 20.00 Prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

K Za misijonske proslave priporočamo igro: »Tri modrosti starega Wangu«, napisal slavni francoski katoliški dramatik H. Ghéon. Igra ima same moške vloge (8 vlog, zraven učenci in ljudstvo). Igra se naroča za ceno 8 Din pri Založbi ljudskih iger v Kranju.

Tomaž je nekam v zadregi stal pred posteljo in čakal.

Pručka se je komaj vidno nasmehnil in mu namignil naj se vsele na stol, ki je stal poleg ležišča.

Kontrabantar se je vsedel in pričel spet s svojo izmišljeno povestjo o kmetu in jabolkah.

Pručka ga je hipoma prekinil in ga rezko vprašal:

»Kako se piše tisti kmet? Skoro vse kmete poznam devet fara na okoli!«

Tomaž na to vprašanje ni bil pripravljen, pač pa je imel že prej na jeziku neko domačo ime, ki ga je zdaj hipoma pozabil.

»I, čakajte no, Mr... Mrva bo, da Mrva se piše,« je odgovoril in ga po strani pogledal.

»Mrva!« mirno je odjeknilo s postelje. Mrve tam gori sploh ni! Pojem se je mož hipoma premislil in popravil:

»Morda si se ti zmotil, ga bom že dobil, samo da vem da je tam gori v Martinovem, kamor me malokdaj zanese.«

»Kaj je pa z vami gospod, je vprašal Tomaž nasenkrat kakor bi bil šele zapazil, da ima Pručka obvezano levico.

Ranjeneec se je nasmehnil.

»Menda ne bo hudega. Tihotapec so streljali na me. Zakaj ne vem, kajti nedolžen sem kakor ti. E, slaba vest jih preganja, ne pa jaz siromak, ki sem vesel, da me puste pri miru vsi ljudje. Pa tudi v nogo me je pičil brencelj. Sicer pa odkar sem jo dobil v nogo, sam več dobro ne vem, kako je bilo, kajti pobral sem jo preje po cesti, a potem, ko me je zasklelo v nogi, sem se kar onesvestil, tako sem se menda prestrašil. Se zdaj se več ne spominjam kako je bilo potem, le to se mi zdi, da sem nekoga pošteno bronil, a kar sem ga, sem ga menda premalo.«

(Nadaljevanje.)

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

Petletka, ki je bila uvedena z ogromno propagando in blestečimi obljubami, je vzbudila tudi v Rusiji sami silno navdušenje, saj je vse upalo, da se vendarle že omili velika beda, ki je stiskala ves narod že toliko let in da zavlada končno lepše ter boljše življenje. Vse je bilo tudi pripravljeno prenesti še nove žrtve, saj je petletka natančno določala, da bodo le kratkotrajne in da se bo nato začelo vsako leto izboljševati življenje za točno preračunane odstotke. Vse je šlo na delo. Začeli so iznova preurejevati vsa prejšnja in graditi nova, ogromna podjetja, tako zvane »gigante«, kakršnih ni mogla pokazati še sploh nobena država na svetu. Vse je bilo pijano navdušenja in pričakovanja, da bodo te največje elektrarne sveta, največje »žitne tovarne« sveta, največje strojne tovarne sveta, največji premogokopi sveta itd. končno vendarle ustvarile že tako dolgo pričakovani in obljubljeni komunistični raj. Oblasti so objavljale dotlej nepoznane visoke številke in blesteče statistike o doseženih in pričakovanih uspehih. Statistike so postale nekako novo božanstvo boljševikov. Toda kakor v vsem boljševiškem gospodarstvu, je bilo tudi tu med govorjenjem in dejanjem, med obeti in uspehi mnogo razlike. S statistikami so res dokazali silen napredek, ker so jemali navadno za izhodišče l. 1921., ko je bila sploh vsa proizvodnja na tleh. Očitno so Evropi, da njeno kapitalistično gospodarstvo na eni strani preveč proizvaja, točim vlada na drugi strani lakota, niso pa povedali, da je Rusija take nadprodukcije pač lahko ognila, ker je bila vojna komunizma razdejala vse gospodarstvo in do l. 1927. dosegli komaj predvojno višino ter n. pr. do pomladi l. 1928. še sploh niso odprli niti enega novega premogovnega rova. Nobenega dvoma ni, ustvarili so tudi velike vrednote (o posameznih panogah bomo govorili v prihodnjem poglavju), toda strašne žrtve niso bile v nobenem razmerju z uspehi. Posebno glede elektrifikacije, ki je bila od nekdaj njih ljubljene, so izvršili silen napredek, toda trošili so milijardne vrednote, odkupljene s stradanjem in znojem milijonov, za uresničenje velikanskih načrtov, ki so se potem pogosto izkazali za nerentabilne ali pa sploh za nesposobne. Velikansko elektrarno ob Dnjepru, tako zvani »Dnjeprostoproj«, so n. pr. gradili že dve leti in investirali vanj stotine milijonov, a še vedno niso vedeli, kaj naj z njim prav za prav začno, ker leži ta vodna sila sredi pokrajine, ki nima nobenih naravnih pogojev za ustvaritev industrije. Veliko Kubansko stepeo v Severnem Kavkazu so s silno reklamo l. 1928. sklenili izpremeniti v žitnico, ustvarili so tako imenovani »železni vihar« (to je park več sto traktorjev, boljševiki jako ljubijo napihnjene označbe) in ga poslali tja, da bi stepeo preoral in posejal. Toda »vihar« je pridivil tja in ker na postajah ni bilo nobenih ramp, se je že pri skladenju velik del traktorjev polomil, popraviljalnice pa ni bilo nobene. Več tednov so blodili z ostalimi traktorji po prostori stepi sem ter tja, ne vedoč, kje in česa bi se prav za prav lotili, nazadnje se je pa izkazalo, da bi že sami stroški za vreče in prevoz žita naredili to »žitno tovarno« za nerentabilno. Vse so omamljale le visoke številke, a v svoji strokovni nesposobnosti so se igrali z ljudskim imetjem tako, kakor bi ne bilo mogoče nikjer drugod na svetu. Neštete vrednote so se pokazale že med gradnjo za nerabne, drugod so zopet propadale, ker se izkazuje okorna birokratična uprava za nesposobno, da bi jih pravočasno rešila. Vsakdanji pojav je n. pr., da

propade ves ribji lov na kaki reki ali morju, ker ne prispe pravočasno sol za konzerviranje rib.

Vsako bi upravičeno pričakoval, da bodo več kot desetletne izkušnje ipak kakorkoli prilagodile komunistično gospodarstvo živemu življenju ter kakorkoli pokazale vsaj njegovo življenjsko zmožnost. — Dosedanjih sedemnajst let nam je pa ravno obratno priča popolne neizvedljivosti komunistične zamisli, vsaj za Rusijo. Žarišče vsega komunizma je njegov gospodarski red z industrijo kot vrhuncem, a kakor hitro bi Rusija odprla svoje meje, bi se sesula vsa ruska industrija s svojimi »giganti« vred, ker je absolutno nezmožna vzdržati konkurenco s »kapitalistično«. Živi izključno le od monopola na račun velikih naravnih zakladov ter silnih žrtev vsega prebivalstva. S tem pa izgublja ves svoj zmisel, a z njo vred tudi komunizem sam.

»Načrtno gospodarstvo« je postalo, menda ravno pod vplivom boljševizma, tudi mnogim izvenruskim raziskovalcem gospodarstva nekako zdravilo za rešitev današnje gospodarske krize, a če ga sodimo po ruskih izkušnjah, nam obeta jako malo. Res je, da obče koristi zahtevajo socializacijo vsaj nekaterih najvažnejših gospodarskih panog, a res je tudi, da javno gospodarstvo nikjer na svetu ne vzdrži enakopravne konkurence z zasebnim. Ker je ruska birokracija s svojo nesposobnostjo, lenobo, nerednostjo, hlapčevstvom, strahom pred odgovornostjo itd. že od nekdaj menda najslabša na svetu, bi taki gospodarski poizkusi dosegli v naprednejših deželah najbrže tudi ugodnejše uspehe, vsekakor so nam pa ruske izkušnje zadostna utemeljitev saj za velike dvome v zdravilno moč strogega načrtnega gospodarstva sploh, komunističnega pa še prav posebno. Drugod po svetu bi taki komunistični poizkusi izgedali najbrže precej boljše, a v Rusiji izkazujejo vprav neverjetne gluposti. Z upravičeno krutostjo so boljševiki dolejš precej iztrebili iz uradništva le nekaj tako cvetočo korupcijo, toda proti neznosnemu birokratizmu se bore menda zaman. To je tudi razumljivo, kajti kjer ni demokracije, ki je najuspešnejše nadzorstvo in kjer ne priznavajo nobene plemenitejše pravnote, mora vladati vsestransko nezaupanje, ki nujno rodi nezmagljivo drag in zapleten centralistični birokratizem. Meseca februarja 1928 so se strankine oblasti n. pr. same ogorčeno pritoževale, da morajo razni delavski konflikti skozi 70 instanc, preden so rešeni. V Leningradu je l. 1927. tovarno »Elektrosila« preiskalo 97 komisij, tovarno »Aniltrust« pa 84.

Prva petletka, ki je trajala v resnici od 1. oktobra 1928 do 31. decembra 1932, v navedenih okoliščinah seveda tudi ni mogla uspeti, čeprav so se boljševiki hvalili, da so jo skoraj popolnoma uresnili. Njih namen je bil izpremeniti dotedanjo kmetiško-industrijsko Rusijo v industrijsko-kmetiško socialistično državo, ki bi bila gospodarsko popolnoma neodvisna od kapitalističnega inozemstva. Zavedali so se namreč, da morejo trajno vzdržati svojo diktaturo proletariata le tedaj, če tudi ustvarijo zadosti močan industrijski proletarijat. Podrobno izdelani načrti so predvidevali, da bodo z že omenjenimi ogromnimi investicijami, ki bi se začele z 11 milijardami prvo leto in končale z 25,6 do 30,4 milijardami zadnje leto, tako izpolnili vsa obstoječa in ustvarili še novo industrijo, da bo zgornjajšnji cilj povsem dosežen. Razen tega je načrt še predvideval, da bodo dvignili za 210% dotedanjo proizvodnjo silo delavstva in znižali proizvodjalne stroške za 35%, da bi tako lahko znižali cene industrijskih potrebščin za 24%, delavske mezde zvišali za 69% in še dosegli čist letni dobiček industrije v znesku 12 milijard po dovršeni petletki.

RAZNO

Stavka v Novem mestu.

Sivilje so stavkale te dni v Povhovi tovarni za perilo v Novem mestu. Podjetje je v začetku še kar zadostno plačevalo delavce. Polagoma pa jim je vedno bolj zmanjševalo plače. Stavka se je po posredovanju Delavske zbornice s sprejetjem nove pogodbe od strani vodstva končala.

Dnevna mezda še vedno pada. Po poročilu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je znalo število članov zavarovanja v mesecu juliju 55.920. V prejšnjem letu istega meseca je bilo 12.721 članov več zavarovanih. Povprečna zavarovana mezda v tem mesecu znaša 22,27 Din na dan, to je 0,80 Din manj, kakor lani v istem mesecu.

Sedem mesecev že takaj na pokojino neta-terji železniški uslužbenci v Mariboru. Med prizadetimi so družinski očetje, ki se nahajajo v strašni bedi. Naj merodajni krogi posvete temu vprašanju, ki nam je pred svetom v sramoto, vendar nekoliko več pozornosti.

»Del. politika« piše, da so jezuiti najhuji nasprotniki sovjetske Rusije in da nastopajo najbolj proti »boljševiškim zemskim rajem« tiste države, v katerih ima katoliška Cerkev največ zaslonbe. Ker so odločni krogi in ogromna večina ljudstva v Jugoslaviji odločno proti boljševizmu, je upravičena zahteva, da živjajo najhuji nasprotniki sovjeta v naši državi vsaj tisto organizacijsko svobodo, kot ruski telji države in njih javni in skriti pomagači.

Novi uprav. svet mednarodnega urada dela v Zenevi se je sestal koncem septembra na prvo sejo. Razpravljali so o uvedbi 40 urnega tedna, ki se mu stavijo silne ovire, dasi je ta uvedba krajšega in enotnega delavnika nujno potrebna socialna zahteva.

Milijarder Mellon je bil finančni minister v Zedinjenih državah ameriških. Te dni so mu dokazali, da je za ministrovanja ogromno oškodovano državo. Davčne oblasti zahtevajo sedaj, da plača nad tri milijone dolarjev in še en milijon, ker ni izvrševal obvezne prijave davkov. Mož bo primeroma malenkostni znesek plačal. Koliko je pa se prikril, nihče zvedel ne bo.

Jude želi biti krščen in se uči pri g. župniku. Vse mu gre že dobro, le križa še ne zna dobro narediti. Vselej pozabi na »in Sina...«. V vzpodbudo mu obljubi g. župnik kozlička, ako bo znal narediti križ brez napak. Ves vesel gre Jud domov. Drugi dan se potirka pri g. župniku. »Ali že znaš narediti križ?« ga vpraša g. župnik. »Da!« z veseljem pritrdi Jud. »Naredi ga!« V imenu Očeta

in Sv. Duha. Amen.« »Kje je pa Sin?« ga vpraša g. župnik. »Zunaj čaka, da mi bo pomagal nesti kozlička.«

Ga je narobe razumel. Zdravnik vpraša kmetja: »Ali imate dober tek?« »Ali imate morda kaj dobrega zame?« ga vpraša bolnik.

Zobozdravnik ni preveč obzirno šaril po ustih gospoda davčnega upravitelja. Ko je ta prišel v urad, je vprašal uradnika, če je zobozdravnik že plačal davke.

»Ne, ravno danes mu bomo odposlali opomin.« »Dobro, pazite, da ne bo kaj izpuščenega. V ovitek pa dodajte tale listek.« Na tem je stalo zapisano: »Ali vas mar to kaj boli?«

DROBTINE

Zakaj v sanjah padamo? Že večkrat se je gotovo pripetilo vsakemu, da je prav v tistih trenutkih, ko je zaspal, imel neprijetni občutek, da je začel padati. Radj tega se navadno vsak zbludi in prav dobro ve, da se mu je sanjalo, da je prav globoko padel. Za te čudne sanje imamo že prav verjetno razlago, da namreč osredja živcev, s pomočjo katerih zaznavamo zunanje občutke, ne zaspijo vsa nenačkrat, ampak v gotovem redu. Tako se zgodi, da preje preneha delovati osredje, s pomočjo katerega zaznavamo pritiske na kožo, torej prav ta, s katerim čutimo, da s hrlihom in nogami ležimo na postelji. Pač pa moremo se zagnati, če začeli padati; ker pa ne čutimo več, da ležimo v postelji, imamo prav tak občutek, kakor da visimo v zraku in prav to vzbudi potem sanje, ki nas tako prevarijo, da dobimo občutek, kakor da bi padali. Poleg tega se naše misličeje v nogah skrči prav tako, kakor takrat kadar padamo.

Koliko papirja porabijo časopisi? Časopisi vsega sveta porabijo kakor so izračunali, približno 3 milijone 750 tisoč ton papirja na leto. To je razumljivo, če pomislimo, koliko papirja porabi en sam časopis, znani »Chicago Tribune«. Za navadno nedeljsko številko toliko papirja, kakor ga je mogoče izdelati iz lesa, ki zraste na 120 hektarjih gozda. To je približno 800—900 ton ali 55 vagonov lesa.

Konj od strahu osivel. Večkrat se zgodi, da ljudje v hudi grozi ali smrti nevarnosti osive. Sedaj nam pa poročajo listi z Angleškega, da je tam plemenit konj osivel od prestrašitve strahu. V kraju Wrexham v angleški grofiji Denbighshire se je na prostornem travniku mirno pasel plemenit konj angleškega veleposestnika in lorda Alfreda MacAlpine, ki ima tu svojo žrebarno. Nenačkrat pa je privozilo nad travnikom letalo, s katerim se je eden gospodarjev prijateljev pripeljal na obisk. Kakor hitro je konj od daleč začutil letalo, je postal nemiren in je v divjem diru začel begati po travniku. Nesreča pa je hotela, da je preplašena žival dirjala v isti smeri, v kateri je letalo letalo. Tako je letalo prihajalo od groze pobesneli živali vedno bliže in vedno niže nad

njo. Končno je letalo srečno pristalo, konj pa je dirjal naprej in se končno pomiril, ko ni več čutil za seboj dozdevnega sovražnika. Silno so se začudili drugi dan konjarji, posebno pa lordova hčerka, ki je prišla obiskat lepo žival v hlev in videla, da je včeraj črna konjska griva postala siva in da so tudi v repu celi kosmi bele žime. Zaradi groze, ki jo je prejšnji dan prestala, je uboga žival osivela. Pri tej priliki so poročali listi, da se je nekaj podobnega pred nekaj leti zgodilo na Francoskem. Otrci so vjeli črnega kosa in ga mečkali po rokah. Pri tem so mu izpuli tudi nekaj perja. Od bolečin in strahu je kos dobil belosivo perje.

Alkoholni monopol na Finskem. Odkar je na Finskem ukinjena prohibicija ter ima država monopol na alkoholne pijače, je državna blagajna vnovila lepe vsote. Do konca avgusta je prišlo v blagajno približno 11 milijonov frankov. Zanimivo je, kakšne pijače so na Finskem najbolj v častih. Na prvem mestu se pije domače žganje, potem whiskey, konjak, tuja žganja, vino in pivo. Samo v Helsinkih so popili tretjino vsega imenovanega alkohola.

Prvi avtomobili. V tridesetih letih preteklega stoletja je imela Anglija prvi avtomobilni promet. To so bili parni avtomobili, ki so vozili nad dvajset oseb. Prot njim pa so nastopili kočinski, ker so se bali konkurence, in kmalu, ker so mislili, da bo padla cena njihovim konjem, pa končno tudi lastniki prvih železnic. In res, avtomobilski promet so onemogočili na ta način, da je parlament prinesel zakon, po katerem ne smejo avtomobili hitreje voziti kot 4 km na uro, a 50 metrov pred avtomobilom mora nekdo vbičati tri rdeče zastave z napisom: »Pazite! Umešnite se!« Ta zakon je živel polnih 60 let!

Kačji strup proti čebelnemu piku. Na zadnji seji pariške Akademije znanosti se je poročalo o uspehih poskusih gospe Phisalixove, ki je dolgo časa raziskovala medsebojno razmerje med strupom čebel in kačjim strupom. Po njenih ugotovitvah se ta dva strupa med seboj pobijata, zato se lahko čepi kačji pik s strupom iz čebelnega žela, čebelni pik s strupom iz gadjih zob. Poskusi gospe Phisalixove so pokazali, da je oseba, ki so jo pili čebele na dvajsetih mestih, dejansko nesprejemljiva za gadji ugriz in se nima po prestani boleznih nikoli več bati posledic čebelnega pika.

Din 76—, 90—, 98— obleke
Din 260—, 265—, 280— plašči
Din 260—, 300—, 320— kostumi
Din 58—, 66— krila
Din 33—, 42— bluze

tudi tovarna konfekcija

TRGOVSKI DOM
Siernecki
TOVARNA PERILA-KI-OBLEK
Celje št. 19

Zahtevajte takoj veliki ilustrirani conik in vzorce, kateri se Vam pošljejo brezplačno. Vsa konfekcija se izdeli v lastni tovarni in po meri v par dneh.

B—skji:

Ob dvajsetletnici

svetovne morije

(Nadaljevanje)

8.

Po ukrajinski zemlji.

Do 35 milijonov Ukraincev živi v sovjetski Rusiji. Po veri so v ogromni večini pravoslavni. Tako v narodnostnem kakor tudi v verskem oziru niso bili in niso svobodni. Vsako zbližanje s katoliško Cerkvijo je naletelo že pred vojno na najodločnejši odpor v ruskih pravoslavskih krogih, ki jih je na vso moč podpirala s svojo veliko veljavo in močjo carska državna oblast. Današ je tudi v tem pogledu še bolj žalostno.

Po vojni so boljševiki združili podložno Ukraince v takozvani Zvezni sovjetski republiki Ukrajini. Nad tri milijone — najbrže pa še precej več — jih prebiva izven te republike. Kot narodna manjšina posedujejo Ukrajinci rusko ozemlje do Kaspiskega morja.

Točnih meja samostojne ukrajinske republike skoraj ne morem ugotoviti in tudi spoštanim čitateljem niso nujno potrebne. Vendar ne bo brez koristi, če navedem vsaj približni obseg velike slovanske dežele in sicer po večjih mestih, ki jih navajajo v tem pogledu naši, glede Rusije in Sibirije kaj skromni zemljevidi.

Meja sovjetske Ukrajine bi bila nekako sledeča: Kamencev Podolski, nato ozemlje vzhodno od Žitomira, potem severno od Černigova proti Harkovu, od tu gre meja k Rostovu na Donu, nato se vrača na vzhod ob Azovskem in Črnem morju do Odese in zopet nazaj na sever k Kamencev Podolskemu.

Če sem prej rekel, da so ruski Ukrajinci združeni v samostojni republiki, naj takoj popravim, da ta republika sploh ni republika in tudi o kakšni ukrajinski državni samostojnosti še daleč ne more biti govora.

V ljudovladah volijo državljani svobodno

svoje zastopnike, pa tudi predsednika republike. Od volje naroda je v takih državah odvisna usoda vlade. Boljševska Rusija se sicer ponša s celo vrsto »zveznih samostojnih republik«, v katerih pa je ljudstvo popolnoma brez besede. Vso oblast v rdečem boljševskem raju ima sedaj Stalin in par njegovih prijateljev, ki se opirajo na puško in bajonet več sto tisočev dobro plačanih boljševskih delavcev, dočim je okrog 160 milijonov kmetijskega ljudstva brez vsakega vpliva na državne posle. Še v svoji hiši in na svojem posestvu ni več ruski mužik sam svoj gospod. Nimam prav nobenega vzroka, da bi koga hvalil in se prilizoval, vendar moram na temlju zanesljivih dokazov povedati vsem, ki morda tako ali tako sanjajo o boljševskem raju na zemlji, da imajo tudi danes prebivalci zadnje naše občine neprimerno več samostojnosti in neodvisnosti, kot žalostni državljani žalostne, dobesedno samo na papirju stoječe ukrajinske »samostojne republike«.

Na velikem travniku pred kolodvorom v Radzivilovu je vladalo tistega dne veliko vrveje. Ujetnikov so nas že precej zbrali, še več pa je bilo radovednih gledalcev. Morda se ne motim, če napišem, da so praznovali tega dne državni praznik, ali pa so slavili kakšno večjo rusko zmago, zakaj raz postajno poslopje kakor tudi z neklih drugih hiš so visele ruske državne zastave, do pike enake naši slovenski narodni trobojnici. Pomislite, kakšno presenečenje za tiste, ki smo že na ljubljanskem učiteljskem leta 1900 v svojo notno zbirko poleg drugih domorodnih in ljubavnih pesmi uvrstili tudi rusko državno himno. Storili smo to v prvi vrsti pač zato, ker je bila ruska, slovanska. Ali ste že čuli besedilo? Glasi se v slovensčini nekako takole: Bože carja varuj silni državni carstvu na slavo, na slavo nam. Carstvij na strah sovragom car pravoslavni. Bože carja hrani! — In napelj Preprost sicer, a zelo peven ter silno učinkovit in veličasten, posebno, če pojejo najnižje glasove neprekosljivi ruski basisti.

Ko sem torej zel na ozemlju ruske države v ruski trobojnici tudi drago mi slovensko zastavo, sem si z znanim rekom pokojnega »go-

spodarja« Nikite ponosno dejal: Nikogar se ne bojimo Slovencev, zakaj več kot 160 milijonov nas je — z Rusi vred.

Kakor pri nas ob raznih sejnih, so ta dan tudi v Radzivilovu postavili mnogo »štantov«. Kramarji — večinoma židje in židinjke — so prodajali razne sladke reči, ponujali pa so, za denar seveda, tudi krasen beli kruh, pečene kokoši, mleko, klobase, jajca itd. Izvrstno, nezakuhano juho so nam nalivali kar za božji slon. Tudi brezalkoholne pijače si lahko kupili, zakaj upijanjlive tekočine so bile že v začetku svetovne vojne prepovedane v vsej Rusiji. Seveda se je vzlic alkoholni prepovedi, kakor svoj čas v Ameriki, še dalje pijačevalo in bom tudi o tem še pozneje kaj povedal, če me ne bo preveč sram.

Med avstrijske ujetnike so se v Radzivilovu pomešali najrazličnejši ljudje, tudi ruski uradniki, ki so v zameno za avstrijski krono ponujali ruske rublje. Bolj kot naši bankovci, jim je bil všeč naš srebrni denar. Kakor večina drugih, sem tudi jaz zamenjal svojo skromno denarno zalogo. Med nami je bil Bosnakar, ki mu je bil mošnjiček poln avstrijskih bankovcev. Mislim, da jih ni prinesel od doma, ampak jih je potegnil na bojišču nekemu padlemu oficirju iz žepa. Naj bo kakorkoli, res je to, da je »bankir« zamenjal le malo vsoto za rublje, češ, za par mesecev do ruskega denarja dovolj, potem se pa itak vrnem v zmagovito Avstrijo, kjer nam bodo naši bankovci še prav prišli. Pa se je zmotil revež, kakor sem se glede trajanja svetovne vojne korenito uračunal tudi jaz. Pa nič za to. Snj so z menoj vred »vlekli ta kratkot tudi zelo mnogi prebrisani državniki in svetovnoslovni vojskovodje.

Dne 6. septembra 1914 ob pol petih popoldne smo se zbtali v povorko. In prišel je ruski »starejši«, štel in štel, a nikdar prav našel. Tja do srede je še kako šlo, potem pa se je možakar izgubil v številkah. Ne vem, kdaj bi končal, da mu nisem priskočil na pomoč. Že tedaj sem spoznal, da so mnogi Rusi zelo dobri ljudje, a včasih zelo slabi računarji. (Dalej prih.)

